İŞKUR

2016

ANKARA

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ANKARA ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

(2016)

HAZIRLAYANLAR

MUSTAFA KÜÇÜKŞİMŞEK

NURİ ÖZYILDIRIM

ERDİ DOĞAN

RIZA YILMAZ

FARUK YANIK

SUNUŞ

İşgücü potansiyeline sahip bireylere istihdam imkânı sağlanması ve mevcut işgücü potansiyelinden yeterince faydalanılması günümüz toplumlarının önemli hedeflerindendir. Dünyada olduğu gibi ülkemizin ve ilimizin en öncelikli konularının başında işsizlik ve istihdam gelmektedir. Kırsal alandan kente göç, nüfus artışı, yeni istihdam kaynaklarının yeterince oluşturulamaması, işgücü piyasasında aranan özelliklerle işsizlerin sahip oldukları niteliklerin örtüşmemesi; işsizlik sorununu oluşturan başlıca nedenler olarak karşımıza çıkmaktadır. Ülkelerin sosyal, kültürel, siyasal ve ekonomik yapılarını olumsuz etkileyen bu hususlar, birçok sorunu ve toplumsal huzursuzluğu da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle, istihdam artırıcı yatırım ve programlara ağırlık vermek, kamu politikalarının önceliğini oluşturmaktadır.

Ülkemizde de işsizlik sorununun çözümü ve istihdamın artırılması için son yıllarda ciddi atılımlar yapılmıştır. Bu süreci daha etkin yürütebilmek ve etkili istihdam politikaları oluşturabilmek amacıyla işgücü piyasasının mevcut durumunu, taleplerini ve beklentilerini detaylı bir şekilde inceleme gerekliliği ortaya çıkmıştır. İşsizlik, çözüm bekleyen en önemli konulardan olmasına rağmen, işgücü piyasasının ihtiyaç duyduğu alanlarda eleman temininde ciddi sorunlar yaşanmaktadır. Bu durum genel olarak mesleksizlikten kaynaklanmaktadır. Bu anlamda önemli bir görev üstlenen ve ciddi projeler yürüten İŞKUR, işverenlerimizin ihtiyaç duyduğu nitelikli işgücüne daha hızlı ulaşabilmesi amacıyla, sistemine kayıtlı işsizleri uyum programlarına tabi tutarak yetiştirmektedir. Vasıflı kişiler işgücüne kazandırılırken, aynı zamanda işsizlerin meslek edinmesi sağlanmakta ve onlara yeni iş kapıları açılmaktadır. İŞKUR, sunduğu

hizmetleri daha etkin hâle getirebilmek ve il düzeyinde meslekî eğitim programlarını ihtiyaca uygun yönlendirmek amacıyla kapsamlı bir işgücü piyasası talep araştırması gerçekleştirmiştir. Bu çalışma ile Ankara'nın işgücü piyasası analizi yapılmıştır. Elde edilen sonuçların ilimizin istihdam politikalarına yön vermesi öngörülmektedir.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında gösterdikleri özenli çalışma nedeniyle İŞKUR İl Müdürlüğü personeline, araştırma sürecinde işyeri bilgi formlarına titiz bir şekilde yanıt veren tüm işverenlerimize ve emeği geçenlere teşekkür ediyor, Ankara İşgücü Piyasası Talep Araştırması Analiz Çalışmasının ilimiz ve tüm ilgililer için yararlı olmasını temenni ediyorum.

Saygılarımla.

Ercan TOPACA

Ankara Valisi

ÖNSÖZ

Ülkemizde, işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik doğru politikaları geliştirebilmek için işgücü piyasasının iyi bilinmesi gerekmektedir. Dünyada ve ülkemizde hızlı değişimlerin yaşandığı bir dönemde Ankara'nın sanayi, ticaret ve sosyal yapısında da hızlı dönüşümler olmaktadır. Dinamik yapıda olan işgücü piyasasının ihtiyaçlarını, beklentilerini, hedeflerini sağlıklı şekilde analiz etmek, gelecekteki istihdam ve işgücü politikalarını sağlam temellere oturtmak gerekliliği, önemli bir ihtiyaç olarak karşımıza çıkmaktadır.

Türkiye Geneli ve Ankara ili düzeyinde çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen mesleklerle geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiş, işverenlerin eleman ihtiyacı anında karşılanmaya çalışılmıştır. Ayrıca işgücü yetiştirme kurslarının da piyasa ihtiyaçları doğrultusunda açılmasının sağlanması için veriler derlenmiştir. İşgücü piyasası değerlendirmelerinde elde ettiğimiz bilgiler, işverenler için gerekli işgücünün teminine ve işsizlerimiz için gerekli taleplerin elde edilmesine katkıda bulunmaktadır. Yürüttüğümüz mesleki faaliyetler ve işsizlerimize yönelik sunulan işsizlik ödeneği de yine ilimizdeki istihdam için önem arz etmektedir.

Bu çerçevede hazırlanan “Ankara İşgücü Piyasası Araştırma Raporu” işgücü arzına ilişkin eğilimler hakkında önemli değerlendirmeler sunarken, İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığımız sorumluluğunda ve Kurum personelimiz vasıtasıyla gerçekleştirilen talep araştırmasının sonuçlarına dair bilgileri de kapsamaktadır.

Bu vesileyle Ankara İşgücü Piyasası Araştırmasının ülkemize faydalı ve hayırlı olmasını diler, çalışmanın ortaya çıkmasına katkıda bulunan tüm işverenlerimize, emeği geçen Kurum çalışanlarımıza ve sosyal paydaşlarımıza teşekkür ederim.

Saygılarımla.

Ahmet TAŞAN

İl Müdür V.

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ i
ÖNSÖZ iii
İÇİNDEKİLER iii
TABLOLAR LİSTESİ iv
ŞEKİLLER LİSTESİ v
KISALTMALAR vi
YÖNETİCİ ÖZETİ vii
GİRİŞ 1
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ 2
İŞKUR GÖSTERGELERİ 4
Kayıtlı İşsiz 4
Açık İşler 5
İşe Yerleştirmeler 7
Mesleki Eğitim Faaliyetleri 9
İşsizlik Ödeneği 11
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 13
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 15
İşyeri Verileri 15
Mevcut İstihdam 26
AÇIK İŞLER 31
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 50
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 57
SONUÇ 65
KAYNAKÇA 67
EKLER 68
EK 1: 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU 68
EK 2: ÖRNEKLEME YAPILAN İLLER LİSTESİ VE ÖRNEK SAYILARI 76

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013) ... 2
Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2015) ... 5
Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2015) ... 6
Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2015) ... 8
Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2010-2015) ... 9
Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2015) ... 11
Tablo 7: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2015) ... 11
Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı ... 15
Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları ... 24
Tablo 10: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı ... 27
Tablo 11: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları ... 29
Tablo 12: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı ... 29
Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler ... 30
Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı ... 32
Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı ... 32
Tablo 16: Açık İşlerde Sektörlere Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi ... 37
Tablo 17: Açık İş Arama Süresinin Cinsiyete Göre Dağılımı ... 39
Tablo 18: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi ... 40
Tablo 19: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Öncelik Sıralaması ... 42
Tablo 20: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ... 43
Tablo 21: Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları ... 44
Tablo 22: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyet Göre Dağılımı ... 44
Tablo 23: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi ... 46
Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları ... 47
Tablo 25: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması ... 48
Tablo 26: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler ... 49
Tablo 27: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması ... 49
Tablo 28: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı ... 52
Tablo 29: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı ... 53
Tablo 30: Meslek Grubuna Göre TGÇM Nedenleri ... 55
Tablo 31: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri ... 57
Tablo 32: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri ... 58
Tablo 33: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi ... 59
Tablo 34: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi ... 59
Tablo 35: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler ... 60

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013) 3
Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2015) 4
Şekil 3: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2015) 6
Şekil 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2015) 7
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı 16
Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Dağılımı 17
Şekil 7: Kadınların Part-time Çalışma Durumu 18
Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu 19
Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu 20
Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı 21
Şekil 11: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 22
Şekil 12: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 23
Şekil 13: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Durumu 26
Şekil 14: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları 28
Şekil 15: Açık İşi Olan İşyeri Oranı 31
Şekil 16: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları 33
Şekil 17: İhracat, Part Time Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları 34
Şekil 18: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi 35
Şekil 19: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 36
Şekil 20: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 36
Şekil 21: Açık İşlerin Arama Süresine Göre Dağılımı 38
Şekil 22: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı 39
Şekil 23: Hizmetlerden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı 42
Şekil 24: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı 50
Şekil 25: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı 51
Şekil 26: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı 53
Şekil 27: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı 54
Şekil 28: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri 54
Şekil 29: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO 61
Şekil 30: İşverenlerin Bir Yıl Sonraki İstihdam Değişim Beklentilerine Göre Beş Yıl Sonraki Beklentileri 62

KISALTMALAR

EUROSTAT	Avrupa Birliği İstatistik Ofisi
İEP	İşbaşı Eğitim Programı
İKO	İşgücüne Katılma Oranı
İO	İşsizlik Oranı
İPA	İşgücü Piyasası Araştırmaları
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
NACE	Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
NİDO	Net İstihdam Değişim Oranı
RİP	Resmi İstatistik Programı
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TYP	Toplum Yararına Program

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasını analiz etmek amacıyla hem arz hem de talep verilerini içeren bu raporda arz tarafının verilerini yayınlayan TÜİK'in rakamları ile İŞKUR'un idari kayıtlarında tuttuğu verilerinden hareket ederek işgücü piyasasının arz boyutu incelenmiştir. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır. İl düzeyinde yayımlanan en son veri olan 2013 yılı verilerine göre Ankara ilinde İşgücüne Katılım Oranı yüzde 49,5; İstihdam Oranı yüzde 44,2 ve İşsizlik Oranı yüzde 10,2 olarak gerçekleşmiştir. Bu oranlarla birlikte Ankara ili; işgücüne katılma oranı ve istihdam oranı bakımından Türkiye ortalamasının üstünde bulunmaktadır.– Ancak işsizlik oranı bakımından Türkiye ortalamasına göre daha kötü durumdadır. 2013 yılında Türkiye'de işsizlik oranı yüzde 9 olarak gerçekleşmiştir.

İşgücünün arz boyutuna ilişkin diğer veriler İŞKUR idari kayıtlarından üretilmektedir. Bu veriler Kurumun sunmuş olduğu hizmetler ile yürütmüş olduğu faaliyetlere ilişkindir. Ankara ilinde 2015 yılında İŞKUR verilerine göre kayıtlı işsiz sayısı 117 bin ~~0~~27'dir. Bu sayının yüzde 52,1'i kadınlardan, yüzde 47,9'u de erkeklerden oluşmaktadır. En fazla kayıtlı işsiz Beden İşçisi(Genel) mesleğinde bulunmaktadır. 2015 yılında Ankara ilinde 115 bin ~~0~~16 kişilik bir açık iş alınmış olup, en fazla açık iş Beden İşçisi(Genel) mesleğinde bulunmaktadır. İşe yerleştirme rakamı ise 2015 yılında 66 bin 251 kişi olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılında İŞKUR tarafından işe yerleştirilenlerin yüzde 29,8'ini kadınlar, yüzde 70,2'sini ise erkekler oluşturmaktadır. En fazla işe yerleştirme yapılan meslek ise Temizlik Görevlisi olmuştur. Ankara İl Müdürlüğünce düzenlenen eğitim programları kapsamında ilk sırada Mesleki Eğitim Programları gelmektedir. Toplam açılan programların yüzde 14,4'ü gibi düşük bir yüzdeye sahip olmasına rağmen bu programlardan açılan kurslara katılımcı sayısının yüksek olması birinci sırada yer almasını sağlamıştır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin kayıtlı olduğu ilk üç meslek ise Beden İşçisi (Genel), Temizlik Görevlisi ve Satış Danışmanı meslekleri olmuştur.

İşgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin verileri ise Ankara İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Ankara'da 4 bin 502 işyerine ziyaret yapılmıştır. Bu işyerleri 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri olup il genelinde 17 sektörde örneklem yöntemi ile sayım yapılmıştır. Ankara ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 416 bin 198 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 315 bin 630 çalışan erkeklerden, 100 bin 568 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Erkeklerin yüzde 27,1'i, kadınların ise yüzde 15,7'si İmalat sektöründe istihdam edilmektedir. İl geneline bakıldığında her işyerinde ortalama olarak 46 kişi istihdam edilmektedir. Ortalama çalışan sayısı en fazla İmalat sektöründe olup bu sektördeki işyerlerinde ortalama 56'dır. Ankara ilinde en fazla çalışanı olan meslek grubu Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerdir.

Ankara ilinde açık iş oranı yüzde 1,2 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 1,5 olup, Ankara ili açık iş oranı bakımından 0,3 puanlık bir farkla Türkiye ortalamasının altındadır. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 1,9 ile İnşaat sektörüdür. Ankara ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla

açık işin Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 30'dur. Ayrıca açık iş oranının en yüksek olduğu meslek grubu yüzde 2,1 ile yine Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubudur. Ankara ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Beden İşçisi (Genel), Sıhhi Tesisatçı, Garson (Servis Elemanı), Kalorifer Tesisatçısı, Satış Danışmanı, Temizlik Görevlisi, Güvenlik Görevlisi, Asansör Montaj Ustası, Gaz Altı Kaynakçısı, Soğutma Ve Havalandırma Teçhizatı Tecritçisi Elemanıdır. İl genelinde açık işlerin yüzde 38,1'i için Lise ve üstü eğitim düzeyi talep edilmektedir.

Ankara ilinde temininde güçlük çekilen meslekleri sektörlere göre incelendiğinde en fazla İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Bu sektördeki işyerlerinin yüzde 34,8'i eleman temininde güçlük çekmektedir. Ankara ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 32,6'sı söz konusu meslek grubunda yer almaktadır. Ankara ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada Gaz Altı Kaynakçısı mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu mesleği sırasıyla Satış danışmanı, Beden işçisi (genel), Sıhhi tesisatçı ve Şoför (yolcu taşıma) meslekleri takip etmektedir. Ankara ilinde teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır.

Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 16,1'i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Ankara ilinde işverenlerin yüzde 15'i istihdamın artacağını öngörmüştür. İstihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke geneli ile aynı olup yüzde 3,6 olarak öngörülmüştür.

GİRİŞ

Ankara İşgücü Piyasası Araştırması sonucu derlenen veriler ile il işgücü piyasasının sorunlarına ışık tutulabilecektir. Alınacak kararların ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliği için bu araştırma sonucunda elde edilen verilerin kıymeti bir hayli büyüktür. Ankara İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu da bu önemli bilgileri içeren ve il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. Zira etkin bir işgücü piyasası için işgücü piyasasının aktörlerini oluşturan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadan beklediklerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde bir zemine oturtturmak, istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

Bu bağlamda İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR düzeyindeki politikalara değil, Türkiye'de işgücü piyasası konusuyla ilgilenen her kuruma önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum olarak İŞKUR'u görmekteyiz.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri periyodik olarak sürdürülmektedir. Her sene periyodik olarak yapılan bu araştırmalar kapsamında 2016 yılı için Ankara ilinde 8 Nisan – 6 Mayıs 2016 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiştir. Akabinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu rapor iki bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölümde, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan işgücü göstergelerinin yanında İŞKUR verileri ile birlikte il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir.

İkinci bölümde, İşgücü Araştırması sonuçları analiz edilerek Ankara ilinin işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır. İşgücü Piyasası Araştırmasının amacı işverenlerin mevcut istihdam ve açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İşgücü bir ülkedeki emek arzını insan sayısı yönünden ifade eden bir kavramdır. Bir ülkedeki nüfusun üretici durumda bulunan yani ekonomik faaliyete katılan kısmıdır. İşgücünün çalışma hayatıyla buluştuğu piyasa koşullarına ise işgücü piyasası denmektedir. İşgücü piyasasının etkilendiği birçok faktör bulunmaktadır. Bu nedenle işgücü piyasasını çok yönlü değerlendirmek gerektiğinden analizler zorlaşmaktadır. İşgücü piyasası; nüfus, ekonomik yapı, sosyal yapı, eğitim yapısı, işgücü göstergeleri, yatırımlar, teşvikler, göç durumu gibi birçok faktörden etkilenmektedir.

Bu faktörleri incelerken kullanılan veri setlerinin tümünü iller bazında elde etmek mümkün değildir. Bu veri setlerinin büyük bir kısmı bölgesel veri setleridir. Bölgeler mümkün oldukça illerin sosyo-ekonomik yapıları dikkate alınarak bir araya getirilmeye çalışılsa da iller arası gelişmişlik endeksi dikkate alındığında bölgelerin oluştuğu iller arasında farklılıklar ortaya çıkabilmektedir.

Bu bölümde özellikle işgücü piyasasının arz yönü üzerinde durulmaya çalışılacaktır. Yukarıda da anlatıldığı gibi işgücü piyasasını birçok faktör etkilemektedir. Bu çalışmada bu faktörlerin hepsine yer verilmesi mümkün değildir. Bu nedenle Ankara ilinin işgücü piyasası hakkında bilgi sahibi olunabilecek temel veriler ile İŞKUR verilerine yer verilecektir.

Tablo 1'de Ankara iline ait temel işgücü göstergeleri mevcuttur. 2008 yılından 2013 yılına kadar olan; işgücüne katılım oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranı başlıkları altında oransal değerler ile Ankara ilinin işgücü piyasası yorumlanmaya çalışılacaktır.

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013)

Yıllar	İşgücüne Katılma Oranı	İstihdam Oranı	İşsizlik Oranı
2008	45	39,7	11,8
2009	44,9	38,8	13,6
2010	46,7	41,1	12,1
2011	47,5	43	9,4
2012	48,5	43,9	9,5
2013	49,5	44,5	10,2

Kaynak: TÜİK

İşgücü piyasasının en önemli unsurlarından biri de istihdamdır. Bir ülkedeki istihdamı gösteren en önemli verilerden biri de istihdam oranıdır. İstihdam oranı, çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Bu oran ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü göstermekte iken; yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdam politikalarının oluşturulmasında da kilit unsurdur.

İstihdam oranındaki değere bakılarak ülke ekonomisini pozitif veya negatif yönde değerlendirilmek mümkün değildir. Bunun yanında istihdam oranları değerlendirilirken çalışma saatleri, kayıt dışı istidam ve ücret gibi unsurlar da etkilidir.

Şekil 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013)

Kaynak: TÜİK

Tablo ve grafikte görüldüğü üzere, işgücüne katılma oranı 2009 yılından itibaren 2013 yılına kadar sürekli artış göstermiştir. İşgücüne katılım oranı ise ekonomik olarak aktif olan yani üreten nüfusun çalışabilir yaş aralığındaki toplam nüfusa oranını göstermekte olup, ekonomik olarak üreten nüfusun sürekli azaldığını göstermektedir.

Çalışanların, çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam oranı ise 2008-2009 yıllarında düşen bir seyir izlerken, 2009 sonrasındaki yıllarda sürekli olarak artış eğilimi göstermektedir.

İşsizlik oranı eğrisi incelendiğinde ise, işsizlik oranı bazı yıllarda, bir önceki yıla göre azalış gösterse de genel eğilim işsizlik oranının artışı yönündedir. Bu oran diğerleri ile birlikte yorumlandığında ise, Ankara ili işgücü piyasasında çalışma çağına giren nüfusun arttığı bu duruma nazaran istihdam alanlarının da arttığı söylenebilir.

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerinin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgisine ulaşılabilmektedir.

Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı işsizler, işsiz olup İŞKUR'a iş aramak için başvuruda bulunan kişileri kapsamaktadır. Bir kişi Kuruma kayıt olduktan sonra 12 ay boyunca herhangi bir işlemde bulunmazsa kayıtlarda aktif durumdan pasif duruma geçmektedir. Daha önce 18 ay olarak belirlenen aktif kayıtta kalma süresi 2016 yılı Ocak ayı ile birlikte 12 aya düşürülmüştür. Şekil 2'de yıllar itibariyle Ankara ili için İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2015)

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında Ankara ilinde 71.360 kişi İŞKUR'a kayıtlı iken, 2015 yılı sonu itibariyle bu sayı yaklaşık 45.000 kişi artarak 117.027 sayısına yükselmiştir. Rakamlardaki yükseliş İŞKUR'un tanınırlığının artmasının, İŞKUR'un çalışan portföyünün değişmesinin- ve işgücü piyasasında aktif bir oyuncu hale gelmesinin önem, büyüktür. İŞKUR'a kayıtlı erkeklerin sayısında genelde bir artış gözlemlenirken 2015 yılında bir düşüş yaşanmıştır. Kadınlarda ise 2010 yılında 28.617 kişi kayıtlı iken,

2014 yılında bu sayı yaklaşık iki kat artarak 57.228 kişiye çıkmıştır. Kadınların ekonomik değer üretmek ve ev ekonomisine katkı sağlamak amacıyla işgücü piyasasında yer almak istemeleri, bu sayıda belirgin bir artış olmasını sağlamıştır. Bu sebeplerin dışında İŞKUR'un kadınlara yönelik düzenlediği mesleki eğitim kurslarına ve diğer aktif işgücü programlarına katılımın fazla olması İŞKUR'un işgücü piyasasında tanınırlığının ve etkinliğinin arttığının göstergesidir.

Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2015)

MESLEK	KAYITLI İŞSİZ
Beden İşçisi (Genel)	10.384
Temizlik Görevlisi	6.563
Büro Memuru (Genel)	5.455
Satış Danışmanı	4.091
Sekreter	3.709
Reyon Görevlisi	2.586
Ön Muhasebeci	2.306
Beden İşçisi (Temizlik)	2.075
Büro İşçisi	1.893
Çaycı	1.855
Diğer	76.110
Genel Toplam	**117.027**

Kaynak: İŞKUR

İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayısı 2015 yılı sonu itibari ile 117.028'dir. Kayıtlı işsizlerin mesleklere göre dağılımı sıralamasında yer alan ilk iki meslek nitelik gerektirmeyen meslekler iken devamında büro memuru, satış danışmanı, sekreter, ön muhasebeci, beden işçisi(temizlik), muhasebeci, şoför-yük taşıma, reyon görevlisi mesleklerinin sıralandığı görülmektedir. Tabloda ilk sırada yer alan beden işçisi(genel) mesleğinin Ankara'da inşaat sektörünün çoğu sektöre göre payının fazla olmasıyla ilintisi bulunmaktadır.

Açık İşler

Açık iş; en basit tanımlama ile Kuruma işverenler tarafından verilen işgücü talebidir. Açık iş sayısının artması kendisini işe yerleştirmede göstermekte ve işverenlerin İŞKUR ile çalışma isteklerinin arttığı yönünde izlenim vermektedir.

Şekil 3: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2015)

Kaynak: İŞKUR

Şekil 3'te görüleceği üzere 2010 yılında 16.958 kişi olan açık iş sayısı yıllar itibari ile katlanarak artmış ve 2014 yılında toplam 101.893 kişiye ulaşmıştır. 2015 yılı sonu itibari ile de açık iş sayısı 115.016 olarak gerçekleşmiş ve bu artış seyri beklendiği üzere 2014 yılında yakalanan açık iş sayısından daha büyük bir sayıya ulaşmıştır. İŞKUR'un tanınırlığının ve personel sayısının artması ve bununla birlikte hizmetlerinin çeşitlenmesi ile işverenlerin İŞKUR ile irtibatları giderek artmış ve işverenler eleman taleplerini İŞKUR'a iletmeye başlamıştır. Bu veriler doğrultusunda da beklentimiz önümüzdeki yıllarda İŞKUR'a verilen açık iş sayılarının artacağı yönündedir.

Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2015)

MESLEK	AÇIK İŞ
Beden İşçisi (Genel)	21821
Temizlik Görevlisi	16601
Reyon Görevlisi	8945
Güvenlik Görevlisi	6204

Satış Danışmanı	4062
Kasiyer	3254
Garson (Servis Elemanı)	3122
Beden İşçisi (İnşaat)	2775
Ön Muhasebeci	1812
Şoför-Yük Taşıma	1776
Diğer	44644
Genel Toplam	**115016**

Kaynak: İŞKUR

2015 Yılı sonu itibari ile açık işlerde birinci ve ikinci sırayı kayıtlı işsizler de olduğu gibi Beden İşçisi (Genel) ve Temizlik Görevlisi almış, bu meslekleri sırasıyla Reyon Görevlisi, Güvenlik Görevlisi, Satış Danışmanı, Kasiyer, Garson(servis elemanı), Beden İşçisi(İnşaat), Ön Muhasebeci, Şoför-Yük Taşıma izlemiştir. Açık iş sayılarının yoğun olduğu meslekler göz önüne alınırsa Ankara'da hizmet sektörünün payının ve elaman ihtiyacının oldukça fazla olduğu görülmektedir.

Ankara ilinde 2015 yılında 115 bin 16 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir.

İşe Yerleştirmeler

İşe yerleştirme sayılarının artışı için işverenlerden alınan açık işlerin artışının önemli olduğu bilinmektedir. Ankara ilinde de açık iş sayılarının artışı ile beraber işe yerleştirme rakamlarında da artış eğilimi göze çarpmaktadır.

Şekil 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2015)

Kaynak: İŞKUR

2010 yılındaki işe yerleştirme sayısı 9 bin 689 olan Ankara ilinde işe yerleştirilenlerin 7 bin 150'si erkeklerden, geri kalan -2 bin 539 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu rakamlar özellikle 2013 yılında düşüş eğiliminde olmasına karşın daha sonra 2015 yılına değin artış göstermiştir. 2015 yılında Ankara ilinde 66 bin 251 kişi İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. Bu sayının yüzde 70,4'ü erkekler, yüzde 29,6'ini ise kadınlar oluşturmaktadır.

Şekil 4'te görüleceği üzere 2012 yılında işe yerleştirme rakamlarında belirgin bir düşüş yaşanmıştır. Ekonomideki durgunluk, sektörel belirsizlikler, asgari ücret düzeyi ile ekonomideki mal ve hizmet talebi gibi faktörler işverenlerin işgücü talebini etkilemektedir. İŞKUR olarak her koşulda ekonomideki potansiyel olamasa da fiili açık işleri mümkün olduğunca Kuruma kazandırıp, İŞKUR üzerinden iş arayan kayıtlı işgücü ile eşleştirmek işgücü piyasasında etkinliği arttırmak adına önemlidir. Bu durum da doğal olarak istatistiklere işe yerleştirme olarak yansıyacaktır.

Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2015)

Meslekler	İşe Yerleştirme
Temizlik Görevlisi	**15673**
Beden İşçisi (Genel)	**11515**
Reyon Görevlisi	**6851**
Güvenlik Görevlisi	**4426**
Beden İşçisi (İnşaat)	**2572**
Kasiyer	**2242**
Garson (Servis Elemanı)	**1703**
Hasta Bakımı Teknisyeni	**1602**
Satış Danışmanı	**1233**

Temizlik Görevlisi (Hastane)	**965**
Diğer	**48782**
Toplam	**66251**

Kaynak: İŞKUR

Kayıtlı işsiz, açık iş ve işe yerleştirme göstergelerinde yer alan mesleklere baktığımızda, işgücü piyasası tarafından talep edilen mesleklerle kayıtlı işsizlerin meslekler bazında örtüştüğü görülmektedir. Söz konusu durum işe yerleştirmelerin mesleklere göre dağılımında da kendisini göstermektedir.

Ankara ilinde hem kayıtlı işsiz hem de alınan açık işlerde meslek bilgisine bakıldığında ilk sırada Temizlik Görevlisi mesleği öne çıkmıştır. Ankara ili için Temizlik Görevlisi mesleğinde; en fazla kayıtlı işsiz olması ve en fazla açık işin işverenler tarafından verilmesi doğal olarak kendisini işe yerleştirmede göstermiş olup 66 bin 251 işe yerleştirmenin 15 bin 673'ü bu meslekte gerçekleşmiştir. Bu mesleği Beden İşçisi (Genel),Reyon Görevlisi, Güvenlik Görevlisi, Beden İşçisi (İnşaat), Kasiyer, Garson (Servis Elemanı), Hasta Bakımı Teknisyeni ve Satış Danışmanı meslekleri takip etmektedir.

Mesleki Eğitim Faaliyetleri

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla işgücü piyasasında becerileri eskimiş ya da hiçbir niteliği olmayan işgücüne beceri kazandırarak daha kolay iş bulmasına imkan vermekte ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır.

Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır. Toplum yararına programlar ise işsizliğin yoğun olduğu yerlerde ve dönemlerde işgücünün, işgücü piyasasından uzak kalmasını önlemede önemli bir araçtır.

Tablo 5'te İŞKUR'un aktif işgücü piyasası programları kapsamında Ankara ilinde gerçekleştirdiği faaliyetlerin verileri yer almaktadır.

Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2010-2015)

Yıllar	Aktif İşgücü Programları								Toplum Yararına Programlar	
	Mesleki Eğitim Kurs Sayısı	Mesleki Eğitim Kursiyer Sayısı	İEP Program Sayısı	İEP Katılımcı Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Program Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Katılımcı Sayısı	Toplam Kurs Sayısı	Toplam Kursiyer Sayısı	TYP Sayısı	TYP Katılımcı Sayısı
2015	377	18.329	2.056	6.040	17	588	2.450	24.957	159	14.484
2014	200	10.543	169	889	5	424	374	11.856	51	2.262
2013	292	12.167	384	1.525	1	125	677	13.817	28	570
2012	419	15.648	343	947	16	1.105	778	17.700	36	1.329
2011	300	9.447	108	223	9	1.146	417	10.816	19	705
2010	178	5.720	8	108	4	125	190	5.953	52	2.463

Kaynak: İŞKUR

2015 yılında aktif işgücü piyasası programı kapsamında toplam 2 bin 450 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan 24 bin 957 kişi faydalanmıştır. Bu sayılarda 2010 yılına göre önemli ölçüde artış meydana gelmiştir. 2010 yılında 190 kurs düzenlenirken 2015 yılında bu sayının 2 bin 450'lere çıkması ve aynı zamanda 2010 yılındaki kursiyer sayısı 5 bin 953 iken 2015 yılında 24 bin 957 kişi olması İŞKUR'un kurslarının daha çok kişiye beceri kazandırdığını ve işgücü piyasasında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

Bu süreçte özellikle işbaşı eğitim programlarında önemli bir artış yaşanmıştır. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak karşımıza çıkmaktadır. 2010 yılında 8 programın açıldığı ve bu programlardan 108 katılımcının faydalandığı görülmekteyken, 2015 yılında 2 bin 56 program açılmış ve 6 bin 40 kişi işbaşı eğitim programlarından katılımcı olarak yararlanmıştır.

Mesleki eğitim kurslarından ise 2015 yılında 377 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan- 18 bin 329 kişi faydalanmıştır.

Diğer bir aktif işgücü hizmeti olan girişimcilik eğitim programı kapsamında 2010 yılında 4 program düzenlenmişken bu sayı 2015 yılında 17'e yükselmiş ve katılımcı sayıları da 125'den 588'e yükselmiştir. Girişimcilik eğitim programları vasıtasıyla İŞKUR, kendi işini kurmak isteyenlerin de yanında olarak girişimcilik konusunda destek sağlamaktadır.

Toplum yararına programlar dahilinde ise 2015 yılında 159 program düzenlenmiş olup bu programlardan 14 bin 484 kişi faydalanmıştır.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur. Ankara ilinde 2015 yılında toplam 77 bin 424 kişi işsizlik ödeneğine başvurmuş, bu kişilerden 39 bin 317'si işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuru ve hak eden sayısı yıllar itibari ile artmıştır.

Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2015)

Yıllar	İşsizlik Ödeneği Başvuru Sayısı	İşsizlik Ödeneği Hak eden Sayısı
2015	77.424	39.317
2014	62.961	33.263
2013	51.030	26.801
2012	43.833	23.939
2011	32.303	22.122
2010	31.819	23.361

Kaynak: İŞKUR

Tablo 7'de ise işsizlik ödeneğini hak edenlerin meslek bilgileri yer almaktadır. İşsizlik ödeneğini hak edenler içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleğindekiler bulunmaktadır.

Tablo 7: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2015)

Meslekler	İşsizlik Ödeneği Hak Edenler
Beden İşçisi (Genel)	2627
Temizlik Görevlisi	1794
Satış Danışmanı	1683
Büro Memuru (Genel)	1307
Sekreter	1007
Ön Muhasebeci	922
Muhasebeci	910
Aşçı	778
Şoför-Yük Taşıma	737
Garson (Servis Elemanı)	708
Diğer Meslekler	26.844
Toplam	39.317

Kaynak: İŞKUR

Tablo 7 incelendiğinde mesleklere göre işsizlik ödeneğini hak edenlerin en çok nitelik gerektirmeyen mesleklerde olduğu tespit edilmiştir. Diğer mesleklerde ise işsizlik ödeneğini hak edenlerin sayılarının birbirlerine yakın değerler olduğu görülmektedir. Bu durum meslek sahibi olan kişilerin daha az iş kaybına uğradıklarını veya kişilerin çalıştıkları işlerden memnun olduklarını ifade etmektedir. Ankara ilinde en çok işsizlik ödeneği hak eden meslekler beden işçisi(genel) ve temizlik görevlisi meslekleri olmuştur. Bu meslekleri ise Satış Danışmanı, Büro Memuru (Genel), Sekreter, Ön Muhasebeci, Aşçı, Şoför-Yük Taşıma ve Garson(Servis Elemanı) meslekleri takip etmiştir. Tablo 7'den anlaşılacağı üzere birkaç meslek haricinde daha çok nitelik gerektirmeyen mesleklerde işsizlik ödeneği alma durumu mevcuttur. Bu durum da meslek sahibi olan kişilerin daha az iş kaybına uğradıkları anlamına gelmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin kurulması yolu ile daha etkin işleyişi sağlamak adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek önemli bir konuyu oluşturmaktadır. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın yarattığı etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak amacıyla İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmaya başlanmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından

biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2016 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 8 Nisan – 6 Mayıs 2016 tarihleri arasında Türkiye genelinde 88 bin 966 işyeri ziyaret edilerek yüze görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ile Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işyerlerinde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkılmıştır. Bu tabakalarda il düzeyinde bir sonuç elde edilmemiştir.

İşyerleriyle, Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

- Temel işyeri bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet, Arama Süresi)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- 30 Nisan 2017 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde Ankara ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanının bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Ankara ilinde 9.095 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 416 bin 198 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

Ankara ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için veri üretilmiştir. Tablo 8'de Ankara ilinde araştırma kapsamında olan işyerlerinin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektörler	İşyeri Sayısı
İnşaat	2558
İmalat	1810
Toptan ve perakende ticaret	1431
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	635
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	568
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	553
Ulaştırma ve depolama	276
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	257
Eğitim	238
Bilgi ve iletişim	198
Diğer hizmet faaliyetleri	188
Madencilik ve taş ocakçılığı	115
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	83
Gayrimenkul faaliyetleri	79
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	48
Finans ve sigorta faaliyetleri	29
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	29
Genel Toplam	**9095**

Kaynak: İPA 2016

Ankara ilinde İnşaat sektörünün önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Ankara ilindeki çalışma kapsamına giren işyerlerinin yüzde 28,1'i İnşaat sektöründe yer almaktadır. Arz verileri incelenirken kayıtlı işsiz, açık iş ve işe yerleştirme verilerinde İnşaat sektörünün Ankara ili için önemi ortaya çıkmıştı. Diğer bir ifadeyle İnşaat sektörü Ankara ili için önde gelen bir sektör

durumundadır. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdamlı işyerleri içerisinde İnşaat sektöründe bulunan işyerlerinin ağırlığı yüzde 17,1'dir. Bu durumda Ankara ilinde İnşaat sektöründe bulunan işyerlerinin toplam işyerleri içindeki ağırlığı Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. İnşaat sektöründen sonra en fazla işyeri İmalat sektöründe faaliyet göstermektedir. Araştırma kapsamında il genelinde yer alan işyerlerinin yüzde 19,9'u bu sektörde bulunmaktadır. Ayrıca yüzde 30,7 olan Türkiye ortalamasının altında bir oran olarak gerçekleşmiştir. Ankara ilinde 20 ve daha fazla kişi istihdam eden her 2 işyerinden bir tanesi İmalat veya İnşaat sektöründe faaliyet göstermektedir.

En az işyeri ise Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörü ile Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörü bulunmaktadır. Daha sonra ise Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektörü 48 işyeri, Gayrimenkul Faaliyetleri sektörü ise 79 işyeri ile karşımıza çıkmaktadır. Ancak bu tablo okunurken Ankara ili düzeyinde 20 ve daha fazla istihdamı olan işyerleri araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Ayrıca bu araştırma işyeri bazlı bir araştırma olup mutlaka istihdamı 20'den az olan bir Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe bulunan banka şubesi mevcut olacağından verilerin düşük olması doğaldır.

Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

Grafik 5'te görüldüğü üzere Ankara ilinde araştırma kapsamında yer alan işyerlerinin yüzde 22,6'sı 5-9 yaş arasındaki işyerlerinden oluşmaktadır. 10-14 yaş arasında olan işyerlerinin ağırlığı ise yüzde 17,3'tür. İşyerlerinin yaklaşık yüzde 40'ı 0-9 yaş aralığındadır. Yaklaşık her 3 işyerinden biri ise 20 ve daha fazla yıldır faaliyet göstermektedir.

Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

Ankara ilinde İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 37,1'inde part-time çalışan bulunmaktadır. Ankara ili genelinde bu oran yüzde 11,4 olarak gerçekleşmiştir. İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü Türkiye genelinde de bu konuda öne çıkmış ve yüzde 38,2 ile birinci sırada yer almıştır. Ankara ilinde ikinci sırada Eğitim sektörü yer almıştır. Bu sektörde işyerlerinin yüzde 30,3'ünde part-time çalışanı bulunmaktadır. Üçüncü sırada ise yüzde 28,6 ile Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence sektörü yer almaktadır. Dördüncü ve beşinci sırada ise yüzde 18'lik oranlarla Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler ile Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörü yer almıştır. Bu sektörlerde bulunan işyerlerinde part-time çalışan olmasının sebebi bu alanların part-time çalışmaya uygun olmasıdır. Zira İnşaat ve Madencilik ve Taş Ocakçılığı gibi sektörlerde işgücü part-time çalışma yapma eğiliminde daha az bulunmaktadır. Özellikle çalışma şartları ve ücret düzeyi, part-time çalışma yönünde işgücünü sevk etmemektedir.

Part-time çalışmalar, esnek bir çalışma şekli olup işgücü piyasasında kadınlar tarafından oldukça talep edilmektedir. Gerek ailevi yükümlülükler gerekse işgücü piyasasında işverenlerin kadın emeğinden sürekli olarak faydalanabilme yönündeki olumsuz algısı kadınları, part-time şeklinde istihdam biçimlerine yönlendirmektedir. Grafik 7'de part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranları bulunmaktadır.

Şekil 7: Kadınların Part-time Çalışma Durumu

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların yüzde 26,6'sını kadınlar oluşturmaktayken Ankara ilinde bu oran yüzde 24,2 olarak gerçekleşmiştir. Part-time çalışma yapma durumlarına göre Ankara ili verileri incelendiğinde ise bu esnek çalışma şeklini kullanan işyerlerinde çalışanların içinde kadınların oranı yüzde 29,1 iken bu çalışma şeklini kullanmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranı yüzde 23 olarak tespit edilmiştir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde part-time çalışma yapan işyerlerinde kadın çalışanların oranı yüzde 34,1 iken bu oran part-time çalışma yapmayan işyerlerinde yüzde 24,3'te kalmıştır. Ankara ilinde grafik 7'de de görüldüğü üzere part-time çalışma kadın istihdamını olumlu yönde etkilemektedir. Türkiye genelinin aynı durum söz konusudur.

Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu

Kaynak: İPA 2016

Ankara ilinde işyerlerinin yüzde 18,8'inde vardiyalı çalışma mevcut olup bu oran 20+ istihdamlı işyerleri için Türkiye genelinde yüzde 51,5'tir. Ankara ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapan işyeri Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyeti sektöründe görünmektedir. Bu sektörde faaliyet gösteren 20+ istihdamlı tüm işyerlerinde vardiyalı çalışma söz konusudur. Ancak Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyeti sektöründe işyeri sayısının diğer sektörlere göre az olması da bu oranın yüksek olmasına sebep olmaktadır. Finansal ve Sigorta Faaliyetleri sektörü ise en az vardiyalı çalışma yapılan sektör olmuştur. Finansal ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe bu oranın düşük olmasının nedeni işgücünden gün içinde belirli saatlerde verim alınabilmesi olarak söylenebilir.

Ankara ili genelinde vardiyalı çalışma yapma oranının üstünde olan sektörler; Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor, İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri, Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörleri olmuştur.

Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu

Kaynak: İPA 2016

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadın işçilerin gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde erkek işgücünün daha fazla çalışması beklendik bir durumdur. Gündüz vardiyalarında bu husus geçerli olmasa da genel olarak erkek işgücü tercihinde bir eğilim söz konusudur.

Şekil 9'da söz konusu eğilim göze çarpmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerleri için kadınların çalışma oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine kıyasla daha fazladır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 23,1'i kadın, yüzde 76,9'u ise erkeklerden oluşmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise kadınların çalışma oranı yüzde 24,8'e yükselmektedir. Bu işyerlerinde de erkeklerin nihai olarak daha fazla oranda çalıştığı görülmektedir. Fakat bunun sebebi genel olarak Ankara ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların sadece yüzde 24,1'inin kadınlardan oluşmasıdır. Yani her 4 çalışandan 1'i kadın 3'ü erkeklerden oluşmakta olup Türkiye ortalamasına da yakın bir oran söz konusudur.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadınların çalışma durumlarında belirgin bir fark bulunmamaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerindeki çalışanlarda kadınların oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine göre sadece 1,4 puan bir farkla fazladır. Şekilden de görüldüğü üzere bu fark Ankara ilinde de belirgin olmamıştır.

Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı

Kaynak: İPA 2016

Ankara ilinde 17 sektörden 11 sektörde bulunan işyerleri ihracat yapmaktadır. İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 48,3'ü ihracat yapmakta, ikinci sırada ise yüzde 23,3 ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörü bulunmaktadır. Ayrıca 18,5'lik bir oranla Toptan perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörü; yüzde 17,4'lük oranla Bilgi ve İletişim sektörü üçüncü ve dördüncü sırada yer almaktadır. Bu dört sektör ihracat yapma oranı anlamında Ankara ili ortalamasına göre çok -yüksek bir seviyededir. Bu sıralama Türkiye ortalaması sıralamasına göre de benzerlik göstermektedir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 24,2'si ihracat yapmakta ve Ankara ilinde olduğu gibi ilk iki sektör olarak yüzde 55 ile İmalat ve yüzde 30,1 ile de Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörleri ön plana çıkmaktadır.

İhracat yapan sektörler incelenirken, daha önce İmalat sektörünün Ankara ili için söylenen, öncü sektör olma hususu akıllara gelmektedir. Ankara ilinde bulunan işgücü için İmalat sektöründe istihdam edilme hususu önemli ağırlık oluşturmaktaydı. Bu sektördeki işverenler için ise ihracat yapma oranı diğer sektörlere nazaran yüksek olması ihracata dayalı olarak ekonomik faaliyet içerisinde bulunmalarını göstermektedir. İhracat yapan işyerlerinde ise istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenmektedir.

Şekil 11: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Kaynak: İPA 2016

Ankara ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 35,5'i İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Türkiye genelinde ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 50,9 olarak gerçekleşerek, bu oran Ankara ili için Türkiye ortalamasının altında bulunmaktadır.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olan bu işyerleri ise en çok İŞKUR'dan eleman talebi noktasında hizmet almıştır. Bu işyerlerinin yüzde 88,2'si İŞKUR'dan eleman talebinde bulunmuşlarken yüzde 30,6'sı mevzuat danışmanlığı alanında İŞKUR ile iletişime geçmişlerdir. Özellikle son dönemlerde işverenlerin işbaşı eğitim programlarına olan ilgisi Ankara ilinde yüzde 18,4'ü oranında kendisini göstermiştir.

Şekil 12: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Kaynak: İPA 2016

Şekil 12'de ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Ankara ilinde Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri, Eğitim Faaliyetleri sektöründe bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin yarısından fazlası İŞKUR hizmetlerinden faydalanmışlardır. Yine bu sektörlerde faaliyet gösteren 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin göreceli olarak daha az olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. En az oranda faydalanan sektörler ise Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, Finans ve sigorta faaliyetleri sektörlerindeki işyerleri olmuştur.

Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Eleman Talebi	İEP	KÇÖ	Kurs	Mevzuat Danışmanlığı
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,0%	100,0%	8,3%	0,0%	0,0%	50,0%
Eğitim	1,4%	93,0%	22,5%	0,0%	1,4%	31,0%
İmalat	0,7%	93,6%	16,5%	0,8%	1,8%	35,4%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	1,4%	75,7%	44,3%	0,0%	2,9%	31,4%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,0%	83,3%	23,1%	0,0%	0,0%	20,4%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	0,5%	88,4%	19,7%	0,0%	1,0%	26,8%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0,0%	91,1%	15,2%	0,0%	1,3%	29,1%
Bilgi ve iletişim	7,5%	80,0%	30,0%	0,0%	2,5%	30,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,0%	81,8%	9,1%	0,0%	0,0%	27,3%
Ulaştırma ve depolama	0,0%	88,9%	8,3%	0,0%	0,0%	25,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	81,8%	24,2%	0,0%	0,0%	27,3%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	80,0%	26,7%	0,0%	0,0%	26,7%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1,8%	75,0%	26,8%	5,4%	5,4%	33,9%
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	85,0%	10,0%	0,0%	0,0%	35,0%
İnşaat	0,0%	87,3%	9,5%	0,5%	0,5%	31,2%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,0%	84,6%	38,5%	0,0%	0,0%	30,8%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	75,0%	25,0%	0,0%	25,0%	0,0%
Genel Toplam	**0,6%**	**88,2%**	**18,4%**	**0,6%**	**1,4%**	**30,6%**

Kaynak: İPA 2016

Ankara ilinde Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri ile Eğitim sektöründeki işyerlerinin yarısından fazlasının İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olduğu belirtilmiştir.

Bu ve diğer sektörlerin İŞKUR'un hangi hizmetlerinden daha çok yararlandığı sorusunun cevabı ise yukarıdaki tablo 9'da yer almaktadır. Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründeki İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin hepsi işbaşı eğitim programı hizmetinden faydalanmışlardır. Finans ve sigorta faaliyetleri sektörü hariç diğer tüm sektörler mevzuat danışmanlığı hizmetinden de faydalanmıştır.

Eğitim sektöründeki işyerleri ise hem eleman talebi hem de mevzuat danışmanlığı hizmetlerinden yararlanmışlardır. Ayrıca bu sektördeki işyerlerinin yarısı da işbaşı eğitim programından faydalanmak için İŞKUR ile temasa geçmişlerdir.

Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektöründeki işyerlerinin İŞKUR hizmetlerinden yararlanma oranı oldukça yüksektir. Bu sektörde hizmetlerden yararlanan işyerleri içinde eleman talebinin yüzde 100 olması göze çarpmaktadır.

Eleman talebi hizmeti için mutlaka tüm işyerlerinin İŞKUR'dan faydalandığı diğer sektörler ise Diğer Hizmet Faaliyetleri, Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor, Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı ve Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörleri olmuştur.

Yukarıdaki tablo incelendiğinde göze çarpan diğer bir husus sadece Eğitim sektöründeki işyerleri İŞKUR'un kısa çalışma ödeneği hariç bütün hizmetlerinden faydalanmışlardır. Eğitim sektöründeki hizmetlerden faydalanan işyerlerinin yüzde 22,5'i işbaşı eğitim programından, yüzde 93'ü eleman talebi, yüzde 31'i mevzuat danışmanlığından faydalanmıştır. Bu sonuçtan hareketle Ankara ilinde, ekonomik kriz ya da zorlayıcı sebepler dolayısıyla eğitim sektöründeki işyerlerinin daha çok İŞKUR'dan destek almış olduğu söylenebilir.

Şekil 13'te ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin vardiyalı çalışma, part-time çalışma ve ihracat yapma durumları Ankara ili ve Türkiye geneli karşılaştırması yapılarak incelenmiştir.

Şekil 13: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Durumu

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin yüzde 34,3'ü vardiyalı çalışma yapmaktadır. Ankara ilinde ise bu oran yüzde 26,5 olarak gerçekleşmiştir. Ancak Ankara ilindeki araştırma kapsamına giren tüm işyerlerinin yüzde 18,8'i vardiyalı çalışma yapmaktadır.

Bu farklar part-time çalışma yapılan işyerleri için belirgin olmamakla birlikte ihracat yapma durumu için aynı husus söz konusu değildir.

Ankara ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerleri Türkiye geneline göre daha düşük oranda vardiyalı çalışma yapmaktadır. Ancak part-time çalışanı olan işyeri ve ihracat oranı İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinde daha yüksektir.

Mevcut İstihdam

Ankara ilinde araştırma kapsamına dahil olan 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

Ankara ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 416 bin 198 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 315 bin 630 çalışan erkeklerden, 100 bin 568 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 10: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Erkek	Kadın	Toplam
İmalat	85536	15969	101506
İnşaat	53570	8399	61968
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	40633	17101	57734
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	41052	14300	55352
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	8200	11590	19790
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	13946	4906	18852
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	13364	5146	18510
Eğitim	7020	11219	18239
Bilgi ve iletişim	8666	4094	12760
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	11194	684	11878
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	10204	1068	11272
Ulaştırma ve depolama	9941	1225	11166
Diğer hizmet faaliyetleri	5372	2726	8098
Madencilik ve taş ocakçılığı	3291	476	3767
Gayrimenkul faaliyetleri	1555	682	2237
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	1396	568	1964
Finans ve sigorta faaliyetleri	690	415	1105
Genel Toplam	**315630**	**100568**	**416198**

Kaynak: İPA 2016

Sektörlere göre dağılımda ise; Ankara ilinde çalışanların önemli bir ağırlığı İmalat sektöründe istihdam edilmektedir. İmalat sektörünün Ankara ili için önemi bu verilerden de anlaşılmaktadır. Erkeklerde yüzde 27,1 –oranında, kadınlarda ise yüzde 15,8 oranında İmalat sektöründe istihdam edilme durumu söz konusudur. Ankara'nın en önemli sektörlerinden olan İnşaat sektörüde çalışan sayısı olarak 2. Sıradadır. Erkeklerde yüzde –16,9 oranında, kadınlarda yüzde 8,3 oranında İnşaat sektöründe istihdam olduğu görülmektedir.

Tablo 10 incelendiğinde Eğitim ve İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde kadın çalışan sayısının erkek çalışan sayısından daha yüksek olduğu görülmektedir.

Şekil 14: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları

Kaynak: İPA 2016

Yukarıdaki şekil 14'te Ankara ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerindeki ortalama çalışan sayıları gösterilmiştir. İl geneline bakıldığında her işyerinde ortalama olarak 45,8 kişi istihdam edilmektedir. Sektörler özelinde incelendiğinde; ortalama çalışan sayısı en fazla Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektöründe bulunmaktadır. Bu sektördeki işyerlerinde ortalama 409,6; ikinci sırada bulunan Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektöründe 135,8 kişi ve üçüncü sırada bulunan İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe 87,1 kişi istihdam edilmektedir. Bu üç sektör il geneli ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. İmalat sektörünün Ankara ili için en yüksek istihdamı barındıran bir sektör olduğu daha önce ifade edilmişti. İmalat sektöründeki işyeri sayısının da Ankara ortalamasının üzerinde olması normal olan sonuçtur.

İl genelindeki çalışan sayıları, sektörlerden sonra meslek grubu bazında da tablo 11'deki veriler üzerinden değerlendirilebilir.

Tablo 11: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	58.442	18.166	76.608
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	63.567	4.337	67.904
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	45.571	20.054	65.625
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	36.105	25.172	61.277
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	44.857	2.274	47.131
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	32.890	9.032	41.922
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	21.654	18.394	40.048
YÖNETİCİLER	10.386	2.957	13.342
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	2.157	183	2.340
Genel Toplam	**315.630**	**100.568**	**416.198**

Kaynak: İPA 2016

Toplam çalışanların içerisinde Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubunda çalışanlar önemli bir oranda bulunmaktadır. Toplam çalışanların yüzde 18,4'ü, erkek çalışanların yüzde 18,5'sı ve kadın çalışanların yüzde 18'i bu meslek grubunda bulunmaktadır. İkinci sırada ise Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu yer almakta ve yüzde 16,3 oranında çalışanı barındırmaktadır. Kadınların en fazla sayıda istihdamda olduğu meslek grubu Profesyonel Meslek Mensupları'dır. Erkeklerin ise Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubudur.

Hizmet ve Satış Elemanları grubunda çalışanlar incelendiğinde ise; yüzde 69,4 oranında erkeklerin, yüzde 30,6 oranında ise kadınların olduğu görülmektedir.

Çalışan sayısının en az olduğu meslek grubu ise Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları olmuştur. Ankara ilinin sosyo-ekonomik yapısında ve coğrafi konum itibariyle ormancılık ya da tarımsal faaliyet anlamında önemli bir ağırlıkta istihdam gerçekleşmemiştir.

Tablo 12: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

İşyeri Yaşı	Erkek	Kadın	Toplam
0-4	27.807	8.833	36.640
5-9	54.132	19.261	73.393
10-14	52.615	17.415	70.030
15-19	57.938	16.169	74.107
20-24	40.471	11.441	51.912
25+	82.668	27.449	110.117
Genel Toplam	**315.630**	**100.568**	**416.198**

Kaynak: İPA 2016

Tablo 12'de ise çalışanların istihdam edildiği işyerlerinin yaş bilgileri bulunmaktadır. Bu tabloda; işyeri yaşı büyüdükçe toplam çalışanlar içerisinde kadınların oranında önemli bir farklılık meydana gelmediği görülmektedir. Bu durum Türkiye genelinde de aynı durumdadır. 0-4 yaş arasında olan işyerlerinde çalışanların yüzde 24,1'i kadınlardan oluşmaktayken, 5-9 yaş arasındaki işyerlerinde çalışanların içindeki kadınların oranı yüzde 26,2; 10-14 yaş için yüzde 24,8; 15-19 yaş için yüzde 21,8 olarak gerçekleşmiştir. 20-24 yaş arasında olan işyerlerinde kadınların oranı yüzde 22 ; 25+ yaş için yüzde 24,9 biraz daha yüksek olarak gerçekleşmiştir.

25 ve daha fazla yıldır faaliyet gösteren işyerlerinin toplam işyerleri içindeki oranı yüzde 26,4'tür. Ancak toplam işyerleri içindeki payı az olmasına rağmen toplam çalışanların yüzde 44'ü 25 ve daha fazla yıldır faaliyet gösteren işyerlerinde istihdam edilmektedir.

Tablo 13'de ise Ankara ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışılan meslekler görülmektedir. Toplam çalışanlar içinde erkek çalışanların fazla olmasına rağmen ilk mesleğin kadın çalışanlar ve toplam çalışanlar bazında aynı olması bayan çalışanların yoğunlukla aynı meslekte çalışmasından ve erkek çalışanların ilk üç meslekte çalışan sayılarının yakın olmasından kaynaklıdır. Güvenlik Görevlisi mesleği hem toplam çalışanlar hem de erkek çalışanlar arasında en fazla çalışılan ikinci mesleği oluşturmaktadır. Kadınlarda da ikinci sırada, Büro Memuru(Genel) mesleği bulunmaktadır.

Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Erkek	Kadın	Genel
Beden İşçisi (Genel)	Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi
Güvenlik Görevlisi	Büro Memuru (Genel)	Güvenlik Görevlisi
Temizlik Görevlisi	Reyon Görevlisi	Beden İşçisi (Genel)
Şoför (Yolcu Taşıma)	Sekreter	Büro Memuru (Genel)
Büro Memuru (Genel)	Satış Danışmanı	Şoför (Yolcu Taşıma)
Şoför-Yük Taşıma	Muhasebeci	Reyon Görevlisi
Beden İşçisi (İnşaat)	Kasiyer	Satış Danışmanı
Satış Danışmanı	Hemşire	Şoför-Yük Taşıma
İnşaat İşçisi	Aşçı	Muhasebeci
Garson (Servis Elemanı)	Büro İşçisi	Beden İşçisi (İnşaat)

Kaynak: İPA 2016

Toplam çalışanlar içinde en fazla istihdamı barındıran üçüncü erkek çalışanlarda ise birinci meslek Beden İşçisi (Genel) mesleğidir. Sonrasında bu mesleği de takip eden diğer meslekler; Büro

Memuru (Genel), Şoför (Yolcu Taşıma), Reyon Görevlisi, Satış Danışmanı, Şoför-Yük Taşıma, Muhasebeci, Beden İşçisi (İnşaat)i olarak görülmektedir.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yöneltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve İşyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Şekil 15: Açık İşi Olan İşyeri Oranı

Kaynak: İPA 2016

Ankara ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 13'ünde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasına göre düşük olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 16,2 olarak gerçekleşmiştir.

Ankara ilinde 9095 işyerinden 4966 kişilik açık iş tespit edilmiş olup, sektörlere göre açık iş sayıları tablo 14'te gösterilmiştir.

Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı

Sektörler	Toplam Açık İş Sayısı
İmalat	1656
İnşaat	1197
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	693
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	335
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	263
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	231
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	141
Ulaştırma ve depolama	118
Eğitim	108
Bilgi ve iletişim	95
Diğer hizmet faaliyetleri	42
Gayrimenkul faaliyetleri	32
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	25
Madencilik ve taş ocakçılığı	15
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	12
Finans ve sigorta faaliyetleri	4
Genel Toplam	**4966**

Kaynak: İPA 2016

Ankara ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda da Kurum verilerinde olduğu gibi İmalat ve İnşaat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 4966 kişilik açık işin yüzde 33,3'üne tekabül eden 1656 kişilik kısmı İmalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık iş sayısının yoğun olduğu diğer sektörler ise İnşaat ile Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı Faaliyetleridir.

Tablo 15'te ise sektörler özelinde açık iş oranları ile ilgili sektördeki işyerlerinin açık iş verme oranları gösterilmiştir.

Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı

Sektörler	Açık İş Oranı	Açık İşi Olan İşyeri Oranı
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	1,3%	21,2%
İmalat	1,6%	21,1%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	1,2%	20,0%
Eğitim	0,6%	18,2%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	1,8%	17,1%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	1,2%	15,4%

Bilgi ve iletişim	0,7%	13,9%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,5%	9,8%
Ulaştırma ve depolama	1,0%	9,8%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,7%	9,4%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,3%	8,7%
Gayrimenkul faaliyetleri	1,4%	8,3%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,4%	8,2%
İnşaat	1,9%	7,1%
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,4%	7,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,1%	3,2%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,0%	0,0%
Genel Toplam	1,2%	13,0%

Kaynak: İPA 2016

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 15'ten de görüleceği üzere Ankara ilinde açık iş oranı yüzde 1,2 olarak tespit edilmiş olup, bu oran Ankara ilindeki 20+ istihdamlı işyerleri bağlamında yaklaşık olarak her 99 kişilik dolu kadronun yanında 1 kişilik doldurulmayı bekleyen kadronun bulunduğu anlamına gelmektedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektörler ise Ankara'nın en önde ve en çok çalışan sayına sahip sektörleri olan İnşaat ile İmalat sektörü olarak tespit edilmiştir.

Açık iş verme oranında ise İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, imalat ve Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektörleri ön plana çıkmıştır. Bu sektörlerdeki yaklaşık olarak her 5 işyerinden 1'inde açık iş bulunmaktadır. Bu sektörleri yüzde 18,2 ile Eğitim- sektörü ve yüzde 17,1 ile Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörü takip etmektedir.

Şekil 16: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları

Kaynak: İPA 2016

Ankara ilinde ihtiyaç duydukları mesleklerin temininde güçlük çektiğini bildiren işyerlerinin açık iş oranı yüzde 3,3; teminde güçlük çekmeyen işyerlerinin açık iş oranı ise yüzde 0,5 olarak gerçekleşmiştir. Ankara ilinin bu oranları Türkiye ortalamasının altında olmasının yanında Türkiye ortalamasına çok yakın değerlerdedir. Teminde güçlük çeken işyerlerinde doldurulmayı bekleyen boş pozisyonların daha çok olması doğaldır. İşverenlerin ihtiyaç duydukları alanlarda talep ettiği personeli muhtelif nedenlerle istihdam edememesi bir anlamda söz konusu kadronun boş kalması anlamına gelecektir.

Şekil 17: İhracat, Part Time Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları

Kaynak: İPA 2016

Ankara ilinde vardiyalı çalışma yapan 20+ istihdamlı işyerlerinin açık iş oranı yüzde 0,9; vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 1,3 olarak tespit edilmiştir. Part-time çalışma yapılan işyerlerinde ise açık iş oranı yüzde 1–; yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 1,2'dir. İhracat yapılan işyerlerinde de açık iş oranı yüzde 1,4; yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 1,1 olarak tespit edilmiştir.

Şekil 18: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

Kaynak: İPA 2016

Yukarıdaki şekil 18'de ise Ankara ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde işverenlerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Açık işlerin yüzde 56'sında işverenlerin erkek işgücü talebi ortaya çıkmaktadır. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise oldukça düşük düzeyde kalmış ve bu oran yüzde 10 olarak tespit edilmiştir. İşverenler açık işlerinde yüzde 34 oranında belli bir cinsiyet tercihinde bulunmamışlardır. Bu oranlar işverenlerin tercihini analiz etmek anlamında tek başına yeterli olmamaktadır. Zira açık işlerde daha çok hangi meslekte ve hangi beceri düzeyinde talebin olduğu cinsiyet analizinde özellikle gerekli görülmektedir.

Şekil 19: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

İşverenlerin ihtiyaç duyduğu ve muhtelif açık iş arama kanallarını kullanarak işgücü talebini ilettikleri açık işlerinde asgari eğitim düzeyi de önemli bir tarafı oluşturmaktadır.

Ankara ilindeki açık işlerin yüzde 24'ünde işverenler asgari lise altı eğitime sahip işgücü talep etmiştir. En fazla oranda ikinci sırada bulunan eğitim düzeyi ise lise seviyesi olarak görülmektedir. Kısaca açık işlerin yaklaşık yarısında genel lise ve altı seviyesi ön plana çıkmıştır.

Şekil 20: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

Şekil 20'de görüleceği üzere lise ve altı seviyesi genel olarak ağırlıkta talep edilmiştir. Kadın ve erkek işgücü talebi için bir değerlendirme yapılacak olursa; erkeklerde kadınlara nazaran daha fazla oranda lise ve altı seviyesinde işgücü talep edilmiş, öte yandan yükseköğretim seviyesinde de kadın işgücü talebinin, erkek işgücü talebinden daha fazla oranda olduğu görülmüştür. Grafikte öne çıkan bir diğer husus da; herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmayarak verilen açık işlerde de lise ve altı eğitim düzeyi birinci olurken yükseköğretim düzeyindeki talebin oranında ciddi bir artış görülmüştür. Zira bu eğilimin nedeni, eğitimli işgücünün talep edildiği sektör ve mesleklerdeki "beyaz yakalı" istihdamı ön plana çıkmasıyla işgücü talebinde cinsiyet tercihinin eğitim tercihinin yanında çok bir anlam ifade etmemesi olarak söylenebilir.

Açık işlerdeki eğitim talepleri cinsiyete göre farklılaşabildiği gibi sektörel düzeyde de birtakım hususları öne çıkarmaktadır. Bazı sektörlerde yüksek düzeyde bir eğitim talebinde bulunulmaktayken bazılarında da işverenler nezdinde herhangi bir eğitim düzeyi talebinde bile bulunulması önem ifade etmemektedir. Tablo 16'da Ankara ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerde sektörlere göre talep edilmiş olan eğitim düzeylerine ait veriler bulunmaktadır.

Tablo 16: Açık İşlerde Sektörlere Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Sektörler	Lise ve Altı	Yükseköğretim	Fark etmez
Madencilik ve taş ocakçılığı	27,3%	27,3%	45,5%
İmalat	56,8%	11,1%	32,1%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	77,8%	22,2%	0,0%

İnşaat	59,1%	12,1%	28,8%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	54,0%	15,8%	30,2%
Ulaştırma ve depolama	66,7%	0,0%	33,3%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	45,8%	15,3%	38,9%
Bilgi ve iletişim	12,7%	74,5%	12,7%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	87,5%	12,5%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	19,3%	54,4%	26,3%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	69,7%	3,4%	27,0%
Eğitim	11,7%	71,7%	16,7%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	48,9%	34,8%	16,3%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	27,8%	22,2%	50,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	55,6%	22,2%	22,2%
Genel Toplam	**53,7%**	**17,0%**	**29,3%**

Kaynak: İPA 2016

İşyerlerinden alınan açık işlerin tamamı için öğrenim durumu yükseköğretim şeklinde talepte bulunmayan tek bir sektör bulunmaktadır. Bu sektör de Ulaştırma ve Depolama sektörüdür. Öte yandan Finans ve Sigorta Faaliyetleri Sektörü sadece Yükseköğretim eğitim düzeyinde talepte bulunmuştur. Yükseköğretim seviyesinde talepte bulunan sektörler; Bilgi ve iletişim sektörü en yüksek olmak üzere bunu Eğitim sektörü ve Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler Sektörü takip etmektedir. Madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe lise altı ve yükseköğretim düzeyi talepleri eşit olmuştur.

Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektöründeki açık işlerin yüzde 50 gibi bir oranında herhangi bir eğitim düzeyi talebinde bulunulmamıştır. Bu husus da aslında bu işlerin eğitim kadar yeteneğe de dayalı olmasından kaynaklanmaktadır. Bir diğer ifadeyle lise altı ya da üniversite mezunu işgücü de işe başvuru yapsa, yeteneğe dayalı bir artısı yoksa, işveren nezdinde çok bir anlam ifade etmeyecektir. Herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmeyen ikinci sektör ise Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörü olmuştur. Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektöründeki açık işlerin yüzde 45,5'inde işverenler "fark etmez" seçeneğini tercih etmişlerdir.

Şekil 21: Açık İşlerin Arama Süresine Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin arama sürelerine göre dağılımı incelendiğinde; Ankara ilinde açık işlerin yüzde 64'ü 0-30 gün arasında aranmaktadır. Bu oran Türkiye geneline göre daha yüksek tespit edilmiştir. 31-89 gün arasında aranan açık işlerin oranı ise yüzde 17,2'dir. Bu oran da Türkiye geneline göre yüksek gerçekleşmiş olup, 90 ve daha fazla günde aranan açık işlerin oranına bakıldığında bu sefer Ankara'da gerçekleşen oran Türkiye geneline göre düşük kalmıştır. Yani Ankara ilinde açık işlerin Türkiye geneline göre daha kısa sürede karşılandığı söylenebilir.

Tablo 17: Açık İş Arama Süresinin Cinsiyete Göre Dağılımı

Açık İş Arama Süresi	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
0-30	70,0%	61,9%	65,6%	64,0%
31-89	15,9%	17,4%	17,3%	17,2%
90+	14,1%	20,7%	17,1%	18,8%
Genel Toplam	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin arama süresi cinsiyet bazında değerlendirilebilir. Kadın işgücü tercihinde bulunulmuş olan açık işlerde arama süresinde 0-30 gün yüzde 70 oranında gerçekleşmiştir. Erkek işgücü taleplerinde ise bu oran yüzde 61,9 olarak tespit edilmiştir. Kadınlarda 31-89 gün arasında açık iş arama süresi yüzde 15,9 iken erkeklerde yüzde 17,4 oranında gerçekleşmiştir. 90 gün ve daha fazla süredir aranan açık işlerde erkekler kadınlara nazaran daha ön plandadır.

Şekil 22: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu da özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 22'de Ankara ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Ankara ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerde en fazla tercih edilen kanal Akraba-Eş Dost kanalı olmuş ve bu oran yüzde 54,2 olarak gözükmektedir. Bu oran Türkiye geneli için Ankara ili ile benzerlik göstermekte olup yüzde 54,7 olarak gerçekleşmiştir. Ankara ilinde işverenler daha sonra İnternet-Sosyal Medya arama kanalını kullanmıştır. Gazete-İlan vb arama kanalı da yakın orana sahiptir. Bu üç arama kanalı için Türkiye gerçekleşmelerinin Ankara iline göre daha düşük bir oranda olduğu görülmektedir. Ankara ilinde İŞKUR aracılığıyla açık işveren işverenlerin oranı yüzde 34,4 olarak görülürken bu oran Türkiye genelinde yüzde 60,3 olduğu görülmektedir.

Tablo 18: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi

Eğitim Düzeyi/Arama Kanalları	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Çıraklık Eğitimi	50,5%	55,4%	21,0%	25,0%	8,6%

Lise Altı	68,3%	41,9%	52,3%	30,9%	1,9%
Genel Lise	48,2%	44,1%	52,7%	42,3%	2,8%
Meslek Lisesi	43,1%	57,8%	50,1%	53,3%	9,8%
Meslek Yüksekokulu	27,5%	26,2%	53,4%	33,7%	9,0%
Lisans	36,5%	35,6%	68,6%	17,9%	21,7%
Lisansüstü	0,0%	75,6%	42,2%	0,0%	0,0%
Fark etmez	62,6%	39,7%	24,0%	33,6%	3,4%
Genel Toplam	**54,2%**	**42,5%**	**44,7%**	**34,4%**	**6,3%**

Kaynak: İPA 2016

Çıraklık eğitiminde talep verilen açık işlerde özel istihdam büroları çok az kullanılırken, yüzde 55,4 gibi bir oranla gazete-ilan ve yüzde 50,5 ile akraba-eş dost kanalları kullanılmıştır. Lise altı seviyelerinde de yine özel istihdam büroları çok az kullanılmışken, yüzde 68,3 oranında akraba-eş dost aracılığıyla işverenler açık işlerini karşılamaya çalışmışlardır. Özel istihdam bürolarının en fazla kullanıldığı eğitim seviyesi yüzde 21,7 ile lisans seviyesi olmuştur. İşverenlerin İŞKUR kanalını en çok kullandığı eğitim seviyesi ise yüzde 53,3 ile meslek lisesi eğitim seviyesi olmuştur. Lisanüstü eğitim seviyesinin İŞKUR aracılığıyla hiç aranmaması dikkat çeken noktalardan biridir.

Herhangi bir eğitim seviyesi tercihinde bulunulmayan açık işler için işverenler çoğunlukla Akraba-Eş Dost arama kanalı olarak kullanmaktayken özel istihdam büroları yine çok az tercih edilmiştir.

Şekil 23'te ise İŞKUR hizmetlerinden yararlanan ve yararlanmayan işverenlerin açık işlerindeki arama kanallarının dağılımı incelenecektir.

Şekil 23: Hizmetlerden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin açık işlerinde yüzde 56,1 gibi önemli bir oranda İŞKUR'un arama kanalı olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu oran İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayan işyerleri için yüzde 5,6'da kalmıştır. İŞKUR hizmetlerinden yararlanmış olan işverenler açık işlerini de Kuruma bildirme yönünde eğilim sergilemişlerdir.

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerleri açık işleri için özel istihdam bürolarını yüzde 6,8 oranında kullanmışlarken, Kurum hizmetlerinden yararlanmayan işyerleri açık işlerinde en fazla Akraba-Eş Dost kanalını yüzde 65,9 oranında kullanmışlardır.

Tablo 19: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceriler	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları	Genel Toplam
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	2	2	1	1	1	1
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	1	1	2	2	2	2
İletişim ve İfade Yeteneği	3	4	5	3	3	3
Takım Çalışması	4	3	3	4	7	4
Bilgisayar kullanımı	6	5	4	6	5	5
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	7	7	6	8	4	6
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	5	6	9	5	6	7
Yabancı Dil	8	8	7	7	8	8

Satış ve Pazarlama Becerisi	9	9	8	9	9	9

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerde talep edilen asgari eğitim seviyesinden sonra işverenlerin istihdam etmeyi düşündüğü işgücünde aranılan beceriler de planlanacak politikalar için stratejik alanı oluşturmaktadır.

Ankara ilinde genel olarak açık işlerde istenen becerilerde ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi gelmektedir. İkinci sırada ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve daha sonra Takım Çalışması, İletişim ve İfade Yeteneği, Bilgisayar Kullanımı, Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme, Hesap Yapabilme (Analitik Beceri) ve Satış ve Pazarlama becerisi gelmektedir.

Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe sadece Akraba-Eş Dost ve gazete-ilan vb. arama kanalı için ilk sırada değil ikinci sırada yer almıştır. Diğer bütün arama kanalları için bu beceri hep ilk sırada yerini almıştır.

Tablo 20: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı

Meslek Grubu	Açık İş Sayısı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	305
Hizmet Ve Satış Elemanları	889
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	684
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	1
Profesyonel Meslek Mensupları	617
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	1.492
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	441
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	490
Yöneticiler	47
Genel Toplam	**4.966**

Kaynak: İPA 2016

Ankara ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 30'dur. İkinci sırada ise Hizmet ve Satış elemanları meslek grubu bulunmaktadır.

Açık sayısının yanında daha çok açık iş oranları önemlidir. Tablo 21'de meslek gruplarına göre açık iş oranları bulunmaktadır.

Ankara ili için tespit edilen yüzde 1 açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde açık iş oranının en yüksek oranda yüzde 2,1 ile Sanatkarlar ve ilgili işlerde Çalışanlar meslek grubunda olduğu görülmektedir. En az oran ise Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünler Çalışanları meslek grubundadır.

Tablo 21: Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları

Meslek Grupları	Açık İş Oranı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	0,8%
Hizmet ve Satış Elemanları	1,3%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	0,9%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	0,1%
Profesyonel Meslek Mensupları	1,0%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	2,1%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	1,0%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	1,0%
Yöneticiler	0,4%
Genel Toplam	**1,2%**

Kaynak: İPA 2016

Özellikle Yöneticiler ve Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubunda açık iş olmadığından açık iş oranı da sıfır görünmektedir.

İl geneli açık iş oranının altında bulunan meslek grupları ise Profesyonel Meslek Mensupları, Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ve Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları, Yöneticiler, Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanlarıdır.

Tablo 22: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyet Göre Dağılımı

Meslek Grubu	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	24,4	2,7	6,6	6,1
Hizmet Ve Satış Elemanları	25,9	9,2	29,7	17,9
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	15,0	13,3	14,2	13,8
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0,3	0,0	0,0	0,0
Profesyonel Meslek Mensupları	23,3	2,7	25,1	12,4
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	3,9	50,9	3,6	30,0
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	5,3	6,8	13,2	8,9
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	1,4	14,3	5,1	9,9
Yöneticiler	0,5	0,1	2,4	0,9
Genel Toplam	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Kaynak: İPA 2016

İşverenler kadın işgücü tercihinde bulundukları açık işlerinde yüzde 25,9 oranında Hizmet ve Satış Elemanları; yüzde 24,4 oranında Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar; yüzde 23,3 oranında Profesyonel Meslek Mensupları ve yüzde 15 oranında ise Nitelik Gerektirmeyen Meslekler grubunda istihdam etmek istediğini bildirmişlerdir. Ayrıca Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubunun açık işlerinde sadece kadın işgücü tercihinde bulunmuşlardır. Erkek işgücü taleplerinin ise bir meslek grubunda yoğunlaştığı görülmektedir.

Erkek işgücü talebinden bulunulan her 2 işgücünden 1'i Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda talep edilmiştir. Sonra yüzde 14,3 oranıyla Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar; yüzde 13,3 Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubunda taleplerde bulunmuştur.

Ayrıca yukarıdaki tabloda görülen oranlardan farklı olarak Hizmet Ve Satış Elemanları meslek grubu, herhangi bir cinsiyet tercihinde en fazla oranda bulunmayan bir alan olmuştur. Zira bu meslek grubundaki açık işlerin yüzde 29,7'sinde işverenler "fark etmez" seçeneğini tercih etmişlerdir.

Tablo 23'te ise meslek gruplarında talep edilen beceriler öncelik sıralamasına göre sıralanmıştır. Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar için ilk sırada Bilgisayar kullanımı, ikinci sırada İletişim ve İfade Yeteneği gelmiştir. Daha sonra ise Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi ön plana çıkmıştır.

Hizmet ve Satış Elemanları için ise ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, daha sonra İletişim ve İfade Yeteneği ile Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerileri önemlidir.

Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerde Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Takım Çalışması ve Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ön plana çıkmıştır.

Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ile Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları ve Profesyonel Meslek Mensupları meslek gruplarında ilk öncelik Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe olmuştur.

Hizmet Ve Satış Elemanları, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ve Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubunda ise ilk sıralama aynı olup Fiziksel ve Bedensel Yeterlilik olmuştur.

Tablo 23'te Meslek gruplarında genel olarak en çok tercih edilen ilk iki beceri Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe; Fiziki ve Bedensel Yeterlilik olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 23: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi

Beceriler	Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	Hizmet Ve Satış Elemanları	Nitelik Gerktirmeyen Meslekler	Nitelikli Tarım, Orm. Ve Su Ürünleri Çalışan	Profesyonel Meslek Mensupları	Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	Teknisyenler, Teknikerler Ve Yar. Profesyonel Meslek Mensupları	Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	Yöneticiler	Genel Toplam
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	3	3	3	2	1	1	1	2	4	1
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	4	1	1	1	8	2	3	1	9	2
Takım Çalışması	5	5	2	3	4	3	6	3	3	3
İletişim ve İfade Yeteneği	2	2	4	*	3	5	4	5	5	4
Bilgisayar kullanımı	1	8	8	*	2	8	2	8	6	5
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	7	7	6	*	5	6	8	4	1	6
Proje Tabanlı Çalışma	10	9	5	*	6	4	5	7	7	7
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	6	6	7	*	7	7	9	6	8	8
Satış ve Pazarlama Becerisi	9	4	9	*	10	9	7	9	2	9
Yabancı Dil	8	10	*	*	9	*	10	*	10	10

Kaynak: İPA 2016(Yıldızlı alanlarda değer yoktur.)

Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grupları	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	47,4%	42,1%	45,5%	30,7%	5,3%
Hizmet Ve Satış Elemanları	45,4%	48,9%	52,7%	32,7%	4,1%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	49,2%	57,6%	28,4%	60,0%	1,8%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	38,1%	42,7%	62,8%	22,5%	14,7%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	75,4%	33,9%	40,7%	26,5%	3,9%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	31,0%	41,1%	56,9%	35,2%	11,1%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	62,1%	40,0%	31,6%	44,6%	5,2%
Yöneticiler	11,6%	14,0%	35,6%	14,0%	55,7%

Kaynak: İPA 2016

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR'un en yüksek oranda kullanıldığı Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubu olmuştur. Bu meslek grubundaki açık işlerin yüzde 100'ü İŞKUR aracılığıyla işgücü piyasasına sunulmuştur. Bu meslek grubundaki açık iş talebinin sadece İŞKUR'la karşılanmak istenmesinin sebebi alınacak kişilerin İşbaşı eğitim programı kapsamında değerlendirilecek olmasından kaynaklanabilir.

Bu tabloda öne çıkan bir diğer husus arama kanalları içinde meslek grupları bazında özel istihdam büroları hariç diğer arama kanalları birbirine yakın oranlarda kullanıldığı görülmekle beraber İnternet ve Sosyal Medya arama kanalı biraz daha ön plana çıkmaktadır diyebiliriz. Özel İstihdam Bürolarının en çok kullanıldığı meslek grubu sadece Profesyonel Meslek Mensupları olmuştur. Bu meslek grubunda açık işlerin yüzde 55,7'si Özel İstihdam Bürolarına iletilmiştir.

Tablo 25: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması

Meslekler	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	İletişim ve İfade Yeteneği	Proje Tabanlı Çalışma	Satış ve Pazarlama Becerisi	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	Takım Çalışması	Yabancı Dil	Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe
Beden İşçisi (Genel)	1	4	6	7	*	5	2	*	3
Garson (Servis Elemanı)	2	6	3	7	5	8	4	*	1
Sıhhi Tesisatçı	1	*	*	*	*	*	3	*	2
Satış Danışmanı	3	4	1	*	2	7	6	8	5
Kalorifer Tesisatçısı	2	*	*	*	*	*	3	*	1
Temizlik Görevlisi	1	*	2	*	*	5	4	*	3
Güvenlik Görevlisi	1	*	5	6	*	3	4	*	2
Soğutma Ve Havalandırma Teçhizatı Tecritçisi	1	*	*	*	*	*	*	*	2
Gaz Altı Kaynakçısı	2	5	7	4	*	6	3	*	1
Şoför-Yük Taşıma	1	7	5	6	*	3	4	*	2

Kaynak: İPA 2016

Tablo 25'te Ankara ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Beden İşçisi (Genel) mesleğinde becerilerdeki ilk öncelik Fiziksel ve Bedensel Yeterlilik yer almaktadır. Garson(Servis Elemanı) mesleğinde ise talep edilen becerilerin başında Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe Becerisi gelmektedir. Soğutma Ve Havalandırma Teçhizatı Tecritçisi mesleği için ise sadece Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik talep edilmiştir. Sıhhi Tesisatçı mesleği için ise Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve Takım Çalışması becerileri ilk üç önceliği mevcuttur.

Tablo 26: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Genel Toplam
Sekreter	Beden İşçisi (Genel)	Beden İşçisi (Genel)
Satış Danışmanı	Sıhhi Tesisatçı	Sıhhi Tesisatçı
Temizlik Görevlisi	Kalorifer Tesisatçısı	Garson (Servis Elemanı)
Okul Öncesi Öğretmeni	Asansör Montaj Ustası	Kalorifer Tesisatçısı
Çocuk Gelişimi Ve Eğitimi Öğretmeni	Soğutma Ve Havalandırma Teçhizatı Tecritçisi	Satış Danışmanı
Garson (Servis Elemanı)	Gaz Altı Kaynakçısı	Temizlik Görevlisi
Muhasebeci	Şoför-Yük Taşıma	Güvenlik Görevlisi
Ön Muhasebeci	Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	Asansör Montaj Ustası
Din Görevlisi	Isıtma Ve Sıhhi Tesisatçı	Gaz Altı Kaynakçısı
Kasiyer	Beton Transmikser Operatörü	Soğutma Ve Havalandırma Teçhizatı Tecritçisi

Kaynak: İPA 2016

Ankara ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Beden İşçisi (Genel), Sıhhi Tesisatçı, Garson(Servis Elemanı), Kalorifer Tesisatçısı, Satış Danışmanı, Temizlik Görevlisi, Güvenlik Görevlisi, Asansör Montaj Ustası, Gaz Altı Kaynakçısı, Soğutma Ve Havalandırma Teçhizatı Tecritçisi Elemanıdır.

İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları en fazla açık iş olan meslekler ise Sekreter, Satış Danışmanı, Temizlik Görevlisi, Okul Öncesi Öğretmeni, Çocuk Gelişimi Ve Eğitimi Öğretmeni, Garson (Servis Elemanı), Muhasebeci, Ön Muhasebeci, Din Görevlisi ve Kasiyer.

Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu en fazla açık iş olan meslekler de Beden İşçisi (Genel), Sıhhi Tesisatçı, Garson (Servis Elemanı), Kalorifer Tesisatçısı, Satış Danışmanı, Temizlik Görevlisi, Güvenlik Görevlisi, Asansör Montaj Ustası, Gaz Altı Kaynakçısı, Soğutma Ve Havalandırma Teçhizatı Tecritçisi meslekleridir.

Tablo 27: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceriler	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	1	2	1	1

Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	3	1	2	2
Takım Çalışması	6	3	3	3
İletişim ve İfade Yeteneği	2	4	4	4
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	7	5	5	5
Bilgisayar kullanımı	4	8	6	6
Proje Tabanlı Çalışma	9	6	7	7
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	5	7	8	8
Satış ve Pazarlama Becerisi	8	9	9	9
Yabancı Dil	10	10	10	10

Kaynak: İPA 2016

Kadın ve erkekler için genel toplama göre becerilerde öncelik sıralaması ilk iki sırada farklılık göstermektedir. Kadınlarda ilk öncelik Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi iken, erkeklerde ilk öncelik Fiziki ve Bedensel Yeterlilik olarak tespit edilmiştir. Herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmayan açık işlerde ise ilk öncelik bayanlarda olduğu gibi Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, ikinci öncelik de Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi olarak görülmektedir. Ankara ilindeki açık işlerde talep edilen becerilerin genelinde yabancı dil becerisinin son sırada olması da dikkat çekicidir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Ankara ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

Şekil 24: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

Kaynak: İPA 2016

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye geneli 20 + istihdamlı 95 bin 620 işyerine ulaşılmıştır. Bu işyerlerinden 25 bin 970 tanesinde eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Ankara ilinde ise yüzde 19,5 ile eleman temininde ülke genelinden daha az güçlük çektiği görülmektedir.

Şekil 25: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

Kaynak: İPA 2016

-Ankara ilinde eleman temininde güçlük çeken işyerlerini sektörel olarak incelediğimizde; İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörleri başta gelmektedir. Bunun yanı sıra eleman temininde en fazla oranda güçlük çeken işyerlerinin; İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe olduğu görülmektedir. Söz konusu sektördeki mevcut işyerlerinin az olması ile birlikte bu alanda çalışabilecek yeterli beceriye sahip

elemanın bulunamaması faktörleri, sektörün temininde güçlük çekme oranının yükselmesine neden olmuştur.

İnşaat sektörü gibi Ankara ilinde işyeri sayısının yoğun olduğu bir sektörün eleman temininde güçlük çekilen işyeri oranının son sıralarda yer alması dikkat çekmektedir. Bu sonuç, bu sektörün ilde eleman temininde diğer sektörlere nazaran daha az zorluk çektiğini göstermektedir.

Tablo 28: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
İmalat	2.070
İnşaat	1.594
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	869
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	448
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	425
Ulaştırma ve depolama	359
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	330
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	197
Eğitim	135
Bilgi ve iletişim	62
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	54
Gayrimenkul faaliyetleri	46
Madencilik ve taş ocakçılığı	32
Finans ve sigorta faaliyetleri	11
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	11
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	8
Diğer hizmet faaliyetleri	40
Genel Toplam	**6691**

Kaynak: İPA 2016

Ankara ilinde 6691 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları, sektör bazında incelendiğinde İmalat ve inşaat sektörlerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu iki sektörün temininde güçlük çektiği eleman sayısı, Ankara ilinde toplam temininde güçlük çekilen sayının yüzde 54,7 'sini oluşturmaktadır. Söz konusu sektörlerde çalışan sayısının fazla olması sebebi ile temininde güçlük çekilen kişi sayısı da fazladır. Araştırma sonuçlarına göre özellikle İmalat sektörü, Türkiye geneli verilerde de sayısal olarak mevcut istihdamı en fazla olan ve eleman temininde de en çok güçlük çekilen sektör olarak karşımıza çıkmaktadır.

Şekil 26: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

Ankara ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 32,6'si bu meslek grubunda yer almaktadır.

Türkiye genelinde de 20 + istihdamlı işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı en yüksek ikinci sırada Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunun olması, bu meslek grubunun ihtiyaçlarının sadece Ankara ili ile sınırlı olmadığını göstermektedir. Benzer şekilde araştırma sonuçları göstermektedir ki Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubu hem ülke geneli hem de Ankara ilinde eleman temininde en az güçlük çeken meslek grubudur.

Tablo 29: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı

Meslekler	TGÇM Dağılımı
Gaz altı kaynakçısı	3,1%
Satış danışmanı	3,1%
Beden işçisi (genel)	3,1%
Sıhhi tesisatçı	3,0%
Şoför (yolcu taşıma)	2,5%
Garson (servis elemanı)	2,5%
Kurye	2,1%
Elektronik haberleşme (telekomünikasyon) teknikeri	2,0%
Şoför-yük taşıma	1,7%
Kalorifer tesisatçısı	1,7%

Kaynak: İPA 2016

Ankara ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 207 kişi ile Gaz Altı Kaynakçılığı mesleği yer almaktadır. Bu mesleği sırasıyla 206 kişi ile Satış Danışmanı, 205 kişi ile Beden İşçisi (Genel)meslekleri takip etmektedirler.

Ayrıca Sıhhi Tesisatçı, Şoför (yük veya yolcu taşıma), Garson ve Kurye gibi mesleklerinin aynı zamanda açık işi en çok olan meslekler arasında ilk onda yer alması, ilin istihdam politikalarına yön vermesi adına dikkate değer bir bilgi şeklindedir.

Şekil 27: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

Ankara ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır. Bu neden Türkiye geneli 20 + istihdamlı işyerlerinin TGÇM Nedenleri Dağılımı ile de benzerlik göstermektedir.

Mesleklere Göre TGÇM dağılımı incelenirken, açık işi en çok olan mesleklerle temininde güçlük çekilen mesleklerin benzerlik gösterdiği hatta birçoğunun bire bir aynı olduğu ifade edilmiştir. TGÇM Nedenlerinin Dağılımına bakıldığında ise ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması gelmektedir. Öyle ki bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için gereken mesleki beceriye/niteliğe sahip bireyler sağlandığında sadece il geneli değil ülke çapında da talep ve arz dengelenmiş olacaktır.

Şekil 28: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri

Kaynak: İPA 2016

Ankara ilinde işyerlerinin part-time veya vardiyalı çalışanı olması, işyerinin ihracat yapıp yapmaması gibi işyeri durumuna göre eleman temininde güçlük çekme nedenlerine bakılacak olursa; her üç duruma sahip işyerlerinde de oranları değişmekle beraber TGÇM nedenlerinden ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır diyebiliriz. İhracat yapan işyerlerinde bu nedene ilişkin oranının yüzde 74,7 olarak hesaplanması ile biraz daha belirgindir. Ayrıca Ankara ili hatta ülke geneli işyerlerinin eleman temininde güçlük çekmelerinin de aynı nedene dayanması sebebiyle, bu husus genel bir problem halini almaktadır.

Tablo 30: Meslek Grubuna Göre TGÇM Nedenleri

Meslek Grupları	Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması	Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması	Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması	Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi	Önerilen Ücretin Az Bulunması	Vardiyalı Çalışma Olması

Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	27,6%	63,2%	63,3%	32,5%	20,8%	7,1%
Hizmet ve Satış Elemanları	39,4%	68,8%	43,6%	31,0%	34,2%	16,2%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	48,2%	28,5%	24,3%	35,3%	31,3%	3,8%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	16,8%	0,0%	16,6%	33,4%	66,6%	16,6%
Profesyonel Meslek Mensupları	29,5%	68,0%	58,8%	14,8%	23,8%	0,7%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	31,8%	80,0%	49,6%	28,1%	22,7%	1,5%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	29,0%	60,5%	53,8%	20,1%	40,8%	4,6%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	15,3%	75,5%	50,2%	12,8%	20,0%	2,6%
Yöneticiler	0,0%	73,1%	67,8%	0,0%	26,9%	0,0%
Genel Toplam	31,3%	67,6%	48,0%	24,6%	27,0%	4,5%

Kaynak: İPA 2016

Ankara ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekme nedenlerine bakılacak olursa Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması nedeni en çok tercih edilen nedenlerdendir. Öyle ki, dokuz meslek grubundan yedi tanesi için en yüksek oranda söz konusu neden işaretlenmiştir. Bunun yanı sıra Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları ile meslek grubu için ise bu nedenin eleman temininde güçlük çekme nedenlerinin arasında olmaması bu alanda deneyim gerektirmeyen ve kolay öğrenilebilen mesleklerin olmasından kaynaklanmaktadır.

Tablo 31: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri

Meslekler	Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması	Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması	Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması	Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi	Önerilen Ücretin Az Bulunması	Vardiyalı Çalışma Olması
Gaz Altı Kaynakçısı	24,7%	82,8%	48,0%	13,6%	56,0%	3,2%
Satış Danışmanı	28,5%	85,6%	52,1%	40,3%	40,4%	5,1%
Beden İşçisi (Genel)	55,2%	18,1%	22,0%	44,2%	42,2%	0,0%
Sıhhi Tesisatçı	13,4%	82,2%	36,3%	51,0%	18,5%	0,6%
Şoför (Yolcu Taşıma)	15,3%	76,1%	10,4%	4,3%	3,0%	0,0%
Garson (Servis Elemanı)	16,7%	66,4%	36,5%	54,4%	27,5%	19,8%
Kurye	87,9%	0,0%	9,2%	4,8%	4,8%	0,0%
Elektronik Haberleşme (Telekomünikasyon) Teknikeri	2,0%	2,0%	2,0%	0,0%	98,0%	0,0%
Şoför-Yük Taşıma	10,5%	81,6%	58,5%	43,7%	4,8%	10,0%
Kalorifer Tesisatçısı	0,0%	100,0%	30,2%	93,0%	23,3%	0,0%

Kaynak: İPA 2016

Ankara ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, Gaz Altı Kaynakçısı, Satış Danışmanı, Sıhhi Tesisatçı ve Şoför (Yolcu Taşıma) meslekleri başta olmak üzere toplam on meslekten yedi tanesinin temininde güçlük çekilme nedenlerinin en yüksek oranda Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması olduğu görülmektedir. Kalorifer Ateşçisi mesleğinde işverenlerin tamamı temininde güçlük çekilmesinin nedeni olarak gerekli Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman bulunmaması olduğunu belirtmiştir. Yine aynı meslek için işverenlerin yüzde 93'ü temininde güçlük çekilme nedeni olarak çalışma ve ortam ve koşullarının beğenilmemesi olarak belirtilmiştir.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu minvalde işverenlere bir sonraki yıl öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde Ankara ilinde 2016 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen "30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 16,1'i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Ankara ilinde işverenlerin yüzde 15'i istihdamın artacağını öngörmüştür. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke geneli ile aynı olup yüzde 3,6 olarak öngörülmüştür. Başka bir ifadeyle 10 işyerinden Türkiye genelinde yaklaşık 2'si istihdamın artacağını öngörürken Ankara'da bu sayı yaklaşık değerde olup işverenlerin yakın dönemde istihdam artışına olumlu baktıkları görülmektedir. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke geneli ile aynı olup yüzde 3,6 olarak öngörülmüştür.

Tablo 32: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artacak	Azalacak	Değişmeyecek	Fikrim Yok
Eğitim	15,2%	2,3%	41,7%	40,9%
Gayrimenkul Faaliyetleri	11,7%	1,7%	40,0%	46,7%
İmalat	20,4%	3,8%	41,1%	34,7%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	4,8%	1,6%	29,0%	64,5%
Toptan ve Perakende Ticaret	18,1%	3,5%	44,1%	34,4%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	14,4%	2,7%	44,6%	38,3%
Bilgi ve İletişim	13,0%	1,7%	45,2%	40,0%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	15,5%	6,1%	44,9%	33,5%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	8,1%	3,5%	39,5%	48,8%
İnşaat	11,9%	3,1%	46,9%	38,1%
Ulaştırma ve Depolama	8,3%	6,0%	44,4%	41,4%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	12,9%	4,5%	41,5%	41,1%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	14,4%	3,0%	40,2%	42,4%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	4,5%	0,0%	50,0%	45,5%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	13,0%	0,0%	60,9%	26,1%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	11,4%	2,9%	37,1%	48,6%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	12,3%	4,9%	45,9%	36,9%
Genel Toplam	15,0%	3,6%	43,9%	37,5%

Kaynak: İPA 2016

Sektörlere göre istihdam eğilimi incelendiğinde en yüksek oranda artış bekleyen işverenlerin sırasıyla İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri ve Eğitim

sektörlerinde olduğu görülmektedir. Özellikle tüm sektörlerindeki mevcut işyerlerinin yaklaşık yarısına yakın istihdamın değişmeyeceği yönünde tahminde bulunması, Ankara'da işgücü piyasasının önümüzdeki yılda çok değişiklik olmadan bu minvalde devam edeceğini göstermektedir.

Tablo 33: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NİDO
İmalat	2882	2,8%
Toptan ve Perakende Ticaret	1921	3,3%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	-156	-0,3%
Bilgi ve İletişim	-10	-0,1%
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	13	0,4%
İnşaat	3576	5,8%
Eğitim	115	0,6%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	23	0,2%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	555	3,0%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	540	2,7%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	3	0,0%
Ulaştırma ve depolama	15	0,1%
Finans ve sigorta faaliyetleri	10	0,9%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	14	0,7%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	387	2,1%
Gayrimenkul Faaliyetleri	26	1,2%
Genel Toplam	**9.992**	**2,4%**

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde 20 + istihdamlı işyerlerinde 2017 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2016 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 2,8 artacağı beklenmekte olup Ankara 'da ise bu oran, yüzde 2,4 olup ülke geneli ile benzerlik göstermektedir.

İdari destek Hizmetleri faaliyetleri ve bilgi iletişim sektörleri dışındaki tüm sektörlerde artış tahmin edilmektedir. Sayısal olarak artışın daha fazla İnşaat sektöründeki artıştan kaynaklanacağı öngörülmektedir. Öyle ki Ankara 'da beklenen 9 bin 992 kişilik istihdam artışının yaklaşık 3 de 1'i bu sektörde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

Net istihdam değişim oranlarına göre ise çalışan sayılarındaki farklılık, bu sıralamayı değiştirmektedir. Öyle ki en yüksek net istihdam değişim oranı, inşaat sektörüne ait iken İmalat sektörü sıralamada daha alt sıralarda yer almakla beraber en düşük net istihdam değişim oranının İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörüne ait olduğu görülmektedir.

Tablo 34: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grubu	Net İstihdam Değişimi	NİDO
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	2190	3,2%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	2.337	3,1%
Tesis Ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	1295	2,7%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	180	4,6%
Profesyonel Meslek Mensupları	1046	1,7%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	950	2,3%
Hizmet ve Satış Elemanları	1625	2,5%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	40	1,7%
Yöneticiler	63	0,5%
Genel Toplam	**9.992**	**2,4%**

Kaynak: İPA 2016

Meslek gruplarına göre net istihdam değişimi incelendiğinde; Türkiye geneli 20 + istihdamlı işyerlerinde net istihdam değişimi en yüksek meslek grubu, Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar olarak tespit edilmiştir. Ankara ilinde de ilk sırada büro hizmetlerinde çalışan elemanlar grubu yer alırken sayısal olarak en çok artış, sırasıyla Nitelik Gerektirmeyen meslekler, sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar, Hizmet ve satış Elemanları Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ve Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek gruplarında beklenmektedir.

En az artış beklentisi ise Yöneticiler meslek grupları olup tüm artışın yalnızca yüzde 0, 5'ini oluşturmaktadırlar.

Net istihdam değişim oranlarına göre ise çalışan sayılarındaki farklılık, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ile Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek gruplarını ilk sıralara yükseltmektedir. Yöneticiler meslek grubu ise net istihdam değişimi ile paralel olarak yüzde 0,5 net istihdam değişimi oranı ile son sırada yer almaktadır.

Tablo 35: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
İnşaat İşçisi	Endüstriyel Ve Yapısal Çelik Konstrüksiyon İşçisi
Beden İşçisi (Genel)	Çelik Konstrüksiyon (Yapılandırmacı) Teknisyeni
Satış Danışmanı	İnşaat Ustası

Gaz Altı Kaynakçısı	Makineci (Dikiş)
Hemşire	Teknik Servis Elemanı
Ahşap Mobilya İmalatçısı	Kalorifer Tesisatçısı
Kasiyer	Kaldırım İşçisi
Reyon Görevlisi	Soğutma Ve Havalandırma Teçhizatı Tecritçisi
Alüminyum Doğramacı	Coğrafi Bilgi Sistemleri Operatörü
Soğuk Demirci	Temizlik Görevlisi

Kaynak: İPA 2016

Ankara ilinde gelecek dönem, en fazla istihdam artışı olması beklenen meslekler sırasıyla, İnşaat İşçisi, Beden İşçisi, Satış Danışmanı, Gaz Altı Danışmanı, hemşire, Ahşap Mobilya, Kasiyer, Reyon Görevlisi, Alüminyum Doğramacı, Soğuk demirci olup, endüstriyel ve Yapısal Çelik Konstrüksiyon işçisi. Çelik konstrüksiyon teknisyeni, İnşaat Ustası, Makineci(dikiş) mesleklerinde ise azalış beklenmektedir.

Geçtiğimiz yıl istihdam artışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda Beden İşçisi (Genel) ve İnşaat İşçisi mesleği önemini koruduğunu ve yine ilk sıralarda olduğunu görmekteyiz. Buradan Ankara ili için bu mesleklerin son iki yıldır önemini korumaya devam ettiği anlaşılmaktadır. Geçen yıl üst sıralarda reyon görevlisi mesleği bu sene önemini biraz kaybettiğini görmekteyiz. Ayrıca Hemşirelik mesleğinde bu sene önemli talep olurken geçen yıl ilk onda olan Peyzaj bahçıvanı mesleğinin önemini kaybetmiştir.

Bunun yanı sıra Ankara ilinde istihdam artışı beklenen İnşaat İşçisi ile beden işçisi meslekleri, Türkiye geneli 20+ istihdamlı işyerlerinde de istihdam artışı beklenen ilk on meslek içerisinde yer almaktadır. Bu minvalde hem Ankara ili için hem de ülke geneli için bu mesleklerde daha fazla istihdam sağlanacağı öngörülmektedir.

Şekil 29: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO

Kaynak: İPA 2016

İşyeri özellikleri bakımından net istihdam değişim oranlarına bakıldığında vardiyalı çalışma, part-time çalışma veya ihracat yapma olmak üzere üç özelliğe sahip işverenlerin benzer eğilimler sergilediğini görmekteyiz. Ankara ili için yüzde 2,4 olan net istihdam değişim oranı, bu üç özelliğe sahip işyerlerinin part-time ve vardiyalı çalışma yapan işyerlerinde daha düşük olarak hesaplanmaktadır. İhracat yapan işyerlerinde ise daha yüksek olup yüzde 3 değerindedir. Bu da vardiyalı çalışma, part-time çalışma işverenlerin önümüzdeki dönem, ihracat ve bu üç özelliğe de sahip olmayan işverenlere nazaran daha düşük istihdam artışı beklediğini göstermektedir.

Bu sonuç, Türkiye geneli 20 + istihdamlı işyerleri için de geçerli olup ülke geneli yüzde 2,8 net istihdam değişim oranından, bu üç özellikten birine sahip olan işyerlerinin net istihdam değişim oranları, daha düşük olarak hesaplanmıştır.

Şekil 30: İşverenlerin Bir Yıl Sonraki İstihdam Değişim Beklentilerine Göre Beş Yıl Sonraki Beklentileri

Kaynak: İPA 2016

Ankara ilinde işverenlerin bir yıl sonraki istihdam değişim beklentilerine göre beş yıl sonraki istihdam değişim beklentileri incelendiğinde işveren beklentilerinin birbirleriyle örtüştükleri görülmektedir. Bir yıl sonrası için istihdam artışı bekleyen işverenler toplam işverenlerin yüzde 15'ini oluşturmaktadır. Bir yıl sonra artış bekleyen işverenlerin ise yüzde 69,9 'unun beş yıl sonrası için artış beklediği görülmekte iken yüzde 2,8'si ise azalış beklediği görülmektedir. Buradan işverenlerin yüzde 2,8'sinin önümüzdeki dönemde istihdam artışı beklerken uzun vadede azalış beklemekte oldukları anlaşılmaktadır.

Bir yıl sonrası için istihdam azalışı bekleyen işverenler toplam işverenlerin yüzde 3,6'sını oluşturmaktadır. Önümüzdeki dönemde istihdam azalışı bekleyen işverenlerin yüzde 31,2' si beş yıl sonrası için de azalış beklemektedir. Bunun yanı sıra kısa vadede istihdam azalışı bekleyen işverenlerin yüzde 21,6'sı beş yıl sonrası için istihdam artışı beklemektedir.

Önümüzde ki dönemde istihdamın değişmeyeceğini ifade eden işverenler, toplam işverenlerin yüzde 43,9 'unu oluşturmaktadırlar. Bunlardan yüzde 52, 9'luk kısmı ise hem kısa vadede hem de beş yıl sonrasında yine istihdamın mevcut durumunu koruyacağını ifade etmişlerdir.

İşverenlerin yüzde 37,5'lik kısmı ise bir yıl sonrası için istihdam artışı/azalışı hakkında herhangi bir öngörülerinin olmadığını beyan etmişlerdir. Önümüzdeki dönem için öngörüsü olmayanların da yüzde 32,8'i uzun vadede de herhangi bir tahminde bulunamamışlardır.

Bu minvalde araştırma sonuçlarına göre işverenlerin bir yıl sonraki istihdam değişim beklentileri ile beş yıl sonraki beklentileri birbirleriyle tutarlı olup önümüzdeki dönem için işveren hangi beklenti içindeyse beş yıl sonra da aynı eğilimde olduğu anlaşılmaktadır.

SONUÇ

Ankara ili İşgücü Piyasası Araştırması raporunun temel amacı, istihdamın arttırılması ve işsizliğin azaltılması yönelik il aktif istihdam politikalarının geliştirilmesine katkı sağlamaktır. Bu doğrultuda ele alınacak temel husus iş gücü arzı ve talebi arasındaki eşleşmeme, diğer bir ifade ile dengesizliktir. İl genelindeki mevcut işgücü arz ve talep yapıları analiz edilerek, arz ve talep arasındaki dengesizliklerin ortadan kaldırılmasına yardımcı olmak hedeflenmektedir.

İşgücü piyasasının talep boyutu tespiti için özel bir araştırma düzenlenmesine rağmen, bu araştırmada verilerin temin edilmesinde ve temin edilen verilerin değerlendirilmesinde bazı kısıtlarla karşılaşılmıştır. En önemli kısıt araştırmanın temelini oluşturan ve Türkiye İstatistik Kurumu(TÜİK) verilerinden elde edilen firma listesinden kaynaklanmaktadır. Bu listelerde ye alan firmaların unvan ve adres bilgilerinin güncel olmaması, firmalara ulaşma konusunda ek çalışma yapılmasına ve zaman kaybına yol açmıştır.

Talep veri setlerinin oluşturulmasında karşılaşılan bir diğer kısıt işyeri büyüklükleri ile ilgilidir. Araştırma, 10 ve daha fazla çalışan sayısına sahip işyerlerini kapsayacak şekilde düzenlenmiştir. Buna rağmen 2 – 9 çalışanı olan işyerlerine ciddi oranda kayma ile karşılaşılmıştır. Bu durumdaki işyerleri araştırma kapsamındaki toplam işyerlerinin 3'te 1'ini oluşturmaktadır. Bu durum 10+işyerlerinden 2-9'a kayma, 10 kişiden az çalışanı olan işyerlerinin de büyüme olasılığının olduğunu ortaya koymaktadır, fakat bu olasılığı ölçebilecek veri seti mevcut değildir.

Araştırma kapsamında karşılaşılan diğer bir kısıt Türkiye işgücü piyasasının yapılanmasından kaynaklanmaktadır. Türkiye'de kayıt dışı çalışma oranı oldukça yüksektir. İşverenlerin kamu kurum ve kuruluşları ile yaptıkları çalışmalarda sadece kayıtlı elemanlarını bildirdiği, kayıt dışı çalışanlarına dair bir bilgi vermedikleri bilinen bir gerçektir. İşverenlerin bu tutumu göz önüne alındığında, işgücü piyasası talep araştırması kapsamında saha çalışması uygulanan işverenlerin de sadece kayıtlı çalışanlarına ilişkin bilgileri paylaştığı sonucuna varılabilir.

Araştırmada karşılaşılan bir diğer önemli kısıt işverenlerden mesleklere ilişkin yeterli bilgiyi almada problem yaşanmasıdır. Bu durum kendini beden işçiliği mesleğinde yoğun olarak göstermektedir. İşverenler genel olarak, işletme içerisinde temizlik, taşıma ve inşaat işlerine yönelik meslekleri tek bir kalem altında, beden işçisi(genel) olarak bildirme eğilimindedir. Bu eğilim, işyerlerindeki mevcut meslekler hakkında ayrıntılı bilgi almayı zorlaştırmaktadır. Mesleklere yönelik diğer bir kısıtta Meslekler Sözlüğünde bazı mesleklerin tanımlanmasındaki eksikliklerdir. Bazı meslekler Sözlükte yer almamaktadır.

Tüm bu kısıtlara rağmen gerçekleştirilen Talep Araştırması, iller düzeyinde ve Türkiye genelinde karşılaştırmaya imkân sağlayacak şekilde standartlaştırılmış bir araştırmadır ve bu araştırmayla zengin bir veri tabanı oluşturma yolunda büyük bir adım atılmıştır.

Ankara ili işgücüne katılım oranları değerlendirildiğinde, erkeklerin işgücüne katılım oranının, kadınların oranından çok yüksek olduğu görülmektedir. Ankara ilinde, istihdam oranının en yüksek olduğu eğitim düzeyi yükseköğretim düzeyidir. Lise ve dengi okulların oranı 2. Sırada yer alırken, lise altı eğitim düzeyi 3. Sırada yer almaktadır. Eğitim düzeyi Arttıkça işgücüne katılma oranının arttığı açıkça görülmektedir. Kadınların işgücüne katılma oranının ise erkeklerden daha az olduğu görülmektedir. Yaş gruplarına göre işgücüne katılma oranları değerlendirildiğinde, en yüksek oran, 25-34 yaş grubundadır.

İşgücüne katılım, işsizlik ve istihdam verileri birlikte ele alındığında genç nüfusun ve kadınların dezavantajlı gruplar olduğu görülmektedir. Bu veriler ışığında kadınların ve gençlerin işgücüne katılım oranlarının ve istihdam olanaklarının arttırılması için, bu gruplara özel önlemler alınması gerekmektedir. Bu kapsamda, il aktif istihdam politikaları belirlenmeli ve İŞKUR tarafından bu hedef kitleye yönelik işgücü yetiştirme faaliyetleri düzenlenmesine öncelik verilmelidir.

Araştırma sonuçları sektör bazında değerlendirildiğinde, Ankara genelinde işyerlerinin % 28,1'i İnşaat sektöründe faaliyet göstermektedir. İnşaat sektörünü sırasıyla Toptan ve Perakende Ticaret ile İmalat sektörleri izlemektedir. Erkeklerin işgücüne katılma oranının kadınlara göre oldukça fazla olduğu görülmektedir. Çalışan sayısı en fazla olan sektör ise 101.506 ile İmalat sektörüdür. Erkek çalışan sayısı en fazla olan meslekler incelendiğinde eğitim düzeyinden ziyade beceri gerektiren meslekler olduğu görülmektedir. Kadın çalışan sayısının fazla olduğu meslekleri geçen yıla ait verilerle karşılaştırdığımızda eğitim seviyesinin arttığı görülmektedir.

Yapılan araştırma kapsamında, en fazla çalışan sayısına sahip olan sektör "İmalat" sektörüne ait olmasına rağmen en fazla açık iş %1,8 oranla Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektöründedir. Bu sektörü % 1,6 ile İmalat sektörü takip etmektedir.

İşgücü piyasasının tüm verileri, kurumumuzun önümüzdeki yıllardaki hedeflerine ulaşmasında etkili olacaktır.

KAYNAKÇA

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri

EKLER

EK 1: 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

İŞKUR 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2016 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine 3.536 TL (üçbinbeşyüzotuzaltı Türk Lirası) İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. **İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

Kapsam

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No :.....

Işyerinin Yasal Unvanı :.....

1

ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE :.....

MAHALLE :.....

CADDE/SOKAK :.....

İÇ/DIŞ KAPI NO :.....

TELEFON/FAKS/E-POSTA :.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı: ..... Unvanı :.....

Tarih : ..... Telefonu : .....

E-Posta :..... İmza/Kaşe: .....

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

.....

2) İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadığınızı belirtiniz.

(Cevabınız Hayır ise 4. Soruya geçebilirsiniz)

Evet ☐ Hayır ☐

(..... Yılından bu yana)

3) İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandığınızı belirtiniz.

(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Talebi ☐ İşbaşı Eğitim Programları ☐

Çalışanların Mesleki Eğitimi ☐ Mesleki Eğitim Kursu ☐

Kısa Çalışma Ödeneği ☐ Danışmanlık ve Yönlendirme ☐

4) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

5) İşyerinizde ihracat yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

6) İşyerinizde kısmi süreli (part-time) çalışanın olup olmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

7) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER 8)Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz? 8.1)Eleman aramıyoruz ☐ ⇨ 9.Soruya geçiniz.

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Çıraklık 2. Lise altı 3. Genel lise 4. Meslek L. 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü 8. Fark etmez	Açık işiniz için cinsiyet tercihini belirtiniz? 1. Kadın 2. Erkek 3. Fark etmez	Talep Edilen Beceriler * 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 4. İletişim ve ifade yeteneği 5. Proje tabanlı çalışma 6. Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 8. Takım çalışması 9. Yabancı Dil 10. Yeterli meslekî/teknik bilgi ve tecrübe			Ilgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz ** 1. Akraba-Eş Dost 2. Gazete-İlan, vb. 3. İnternet-Sosyal Medya 4. İŞKUR aracılığıyla 5. Özel İstihdam Büroları			Açık Işiniz Için Ne Kadar Süredir Eleman Arıyorsunuz? 1. 0-30 Gün 2. 31-89 Gün 3. 90+ Gün
				1	2	3	1	2	3	

*Önem derecesine göre EN FAZLA 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1- En önemli)

**Kullandığınız arama kanallarından EN AZ 1 tanesini işaretleyiniz.

5

BÖLÜM III - 30 NİSAN 2017 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

9) 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	9.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.

9.1) 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

10)30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	10.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.

10.1) 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

11) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

11.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. ☐ ➡ **12.Soruya Geçiniz.**

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte işe başvuru yapılmaması 2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortamı ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması 6. Vardiyalı çalışma olması					
		1	2	3	4	5	6

*Birden Fazla Seçenek Işaretlenebilir.

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

12) 5 yıl sonra işyerinizde çalışan sayısının ne yönde olmasını bekliyorsunuz?

Artacak ☐ Azalacak ☐ Değişmeyecek ☐ Fikrim Yok ☐

13) 5 yıl sonra içinde bulunduğunuz sektörün durumunun nasıl olacağını bekliyorsunuz?

Daha iyi olacak ☐ Daha kötü olacak ☐ Değişmeyecek ☐ Fikrim Yok ☐

14) 5 yıl içerisinde sektörünüzü değiştirmeyi düşünüyor musunuz?

Evet, düşünürüm ☐ Hayır, düşünmem ☐

15) İşbaşı Eğitim Programlarından yararlanma süresinin 6 aydan 12 aya çıkarılmasının istihdama etkisinin nasıl olacağını düşünüyorsunuz.

Artacak ☐ Azalacak ☐ Değişmeyecek ☐

16) Doğum sonrası Yarı Zamanlı Çalışmanın kadın istihdamını ne yönde etkileyeceğini belirtiniz.

Kadın istihdamını Arttıracak ☐ Kadın İstihdamını Azaltacak ☐ Değişmeyecek ☐

2016 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.
İşveren/İşveren Temsilcisi görüşleri:
Ziyaretçinin görüşleri:

EK 2: ÖRNEKLEME YAPILAN İLLER LİSTESİ VE ÖRNEK SAYILARI